

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 33

PERIODICALS

341 Highland Blvd.

Kaina

Rugpjūtis - August 30, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvoje per pirmąjį pusmetį užregistruota 32,180 nusikaltimų, arba 5,3% daugiau negu pernai per tą patį laikotarpį. Tarp užfiksuotų nusikaltimų apie 30% buvo kvalifikuojami kaip sunkūs. Iš viso per pirmąjį pusmetį užregistruoti 9457 tokie nusikaltimai, arba 107% daugiau. Daugiausia sunkių nusikaltimų - žmogžudysčių, sunkaus kūno sužalojimų buvo padaryta birželio mėnesį. Nusikaltimų statistikos suvestinėje didžiausia dalis tenka vagystėms. Daugiausia vagiama iš gyvenamųjų patalpų, transporto priemonių. Iš automašinų daiktus labiausiai išgudrino vogti nepilnamečiai, kuriems pagal galiojančius įstatymus dar negresia teisminė atsakomybė. Ypač išaugo plėšimų bei kontrabandos - net 29% daugiau negu pernai.

- Lyginant duomenis apie nusikalstamumo dinamiką per šešis šių metų mėnesius Baltijos valstybėse, akivaizdu, kad kol kas ji didžiausia Lietuvoje - 5,3%, Latvijoje - 1,4%. Estijoje ji sumažėjo beveik 11%. Lietuvoje daugiausia, palyginti su Latvija ir Estija, išaiškinama visų nusikaltimų - 43,3%. Pastaruoju metu Latvijoje geriausiai išaiškunami kyšininkavimo atvejai - 35, Estijoje - 24, Lietuvoje - 22.

- Panevėžyje šią vasarą buvo surengtas jau aštuntasis tarptautinis keramikų simpoziumas. Jį liepos mėnesį organizavo geras darbo sąlygas keramikams turintis Panevėžio stiklo fabrikas ir juos globojanti Panevėžio dailės galerija. Šiame simpoziume dalyvavo dvylika dailininkų iš Britanijos, Ispanijos, Japonijos, Olandijos, Vokietijos, Estijos ir Lietuvos. Jiems liepos 23-24 d. buvo surengta teorinė konferencija "Ivykiai keramikos pasaulyje", o rugpjūčio 2 d. atidaryta kūrybinė keramikų stovykloje sukurta keramikos kompozicijų paroda, įvykusi Panevėžio dailės galerijoje. Ligi šiol tarptautiniame keramikų simpoziume Panevėžyje yra viešėję 65 žymūs dailininkai iš penkiolikos pasaulio valstybių. Šiomet į jų gausėjančias eiles pirmąkart įsijungė Britanijos ir Japonijos atstovai.

- Finansų ministerijos duomenimis, Lietuva yra užsieniui skolinga 824 mln. JAV dolerių. Tai sudaro 15,9% šalies bendrojo vidaus produkto. Opozicijos šaltiniai skelbia, kad skola yra beveik dvigubai didesnė: 1,5 mlrd. (pusantro bilijono) JAV dol. Valstybės kontrolė nurodo, kad iki š. m. sausio pradžios Vyriausybės garantijų užsienio skoloms suteikta 1422 mln. JAV dol. Šie skaičiai rodo, kad Lietuva artėja prie finansinio kracho.

Mažmeninė prekių apyvarta padidėjo 6%. Bendras užsienio prekybos balansas liko neigiamas. Daugiau importuojama negu eksportuojama, nors palyginti su 1994 m. eksportas padidėjo 33%, importas 28%. Svarbiausiais Lietuvos užsienio prekybos partneriais lieka Rusija (eksportas - 20%, importas - 29%), Vokietija (14% ir 15%), Baltarusija (10% ir 3,7%), Ukraina.

AR NEBEIŠVENGSIME RUSIJOS GLĖBIO?

V. Rubavičius specialiai "Darbininkui" iš Vilniaus

Rugpjūčio 9 d. vyko Rusijos Prezidento Boriso Jelcino inauguracija. Keistas tai buvo renginys. Grozne - žiaurūs mūšiai. Čečėnų laisvės kariai nutarė galų gale atsakyti į nesibaigiančias taikių gyventojų žudynes, Rusijos armijos vykdomą genocido politiką. Neatsitiktinai jie pasirinko tas dienas prieš inauguraciją. Pirmiausia viso pasaulio didžiųjų valstybių dėmesys buvo nukreiptas į Rusiją. Tad čečėnai šitaip galėjo susilaukti masinės informacijos priemonių dėmesio. Antra, pati inauguracijos šventė vykstant karui įgavo tragiško farso atspalvį, kurį pažymėjo ne vienas įvairių agentūrų apklaustas Rusijos pilietis. Trečia, Rusijoje klostosi tokia politinė padėtis, jog prezidentas ilgam laikui gali perduoti valdžią ministrui pirmininkui V. Černomyrdinui. Tad čečėnų laisvės kariams būtina aktyviais veiksmais tokiu metu priversti federalinę valdžią laikytis prieš kurį laiką Maskvoje ir Nazranėje pasirašytų susitarimų. Kitaip tariant, priversti priešininką prisiminti prezidento duotus pažadus. Ketvirta, būtina buvo leisti čečėnų kovotojams išlieti susikaupusią neapykantą - juk Rusijos statytiniui D. Zavgajevui tvirtinant apie išgalėjusį taikos procesą aviacija ir artilerija metodiškai naikino taikius gyventojus. Toks tad buvo fonas. Pagrindinis veikėjas išėjo į sceną, ir atmintyje išliko neužmirštamo Leonido Brežnevo laikai. Tokie pat pasirošimai, scenarijų keitimai, specialūs telekamerų rakursai, iš įtampos sustingusi salė (suklups? užsikirs? nualps? užsimirš?). Tos pačios nomenklatūros prezidentas, į kurį Vakarai sukišo tiek pinigų. Žiūrint šį spektaklį neučia atėjo į galvą mintis apie dar didesnį spektaklį, kurį suvaidino Rusijos komunistinė nomenklatūra, padedama savo išaugintų nacionalinių kadro buvusiose socialistinėse respublikose. M. Gorbačiovo pradėtoji pertvarka buvo būtina: šalies vidinėms socialinėms ir ekonominėms problemoms spresti mirtinai reikėjo pasitelkti Vakarų finansinius ir technologinius išteklius. M. Gorbačioviui pavyko patikti Vakarams, nes didžia dalimi jie patys susikūrė sau patrauklų

genseko paveikslą. Tačiau pertvarka tapo lyg ir nebekontroliuojama: imperija ėmė byrėti. Pasaulyje kilo visuotinė euforija. Jos atgarsiai dar ir šiandien lenda iš visų masinės informacijos priemonių: inauguracijos proga kokie tik užsienio ekspertai, žurnalistai ir politologai nekalbėjo apie tai, jog Rusijoje demokratiška ir spaudos laisvė įsitvirtino visam laikui. Vakariečiai labai nori tuo tikėti, todėl naujoji demokratija, kurią igyvendina buvę M. Gorbačiovo nomenklatūros žmonės, visai nesiejama nei su Čečėnija, nei su Tadžikija, nei su Rusijos politika Baltijos regione, nei su Rusijos mafijos skverbimusi ir artimajai ir tolimajai užsieni, nei su politiniais procesais Baltarusijoje... Kalbėta ir apie negrįžtamas reformas. Tačiau didžiama rusų tautos pajuto labai karčius tų reformų vaisius, o džiaugėsi jais tik saujelė buvusių ir esamų nomenklatūrininkų. Be to, ar subyrėjo pati imperija? Niekas neneigia - Europoje įvyko esminiai pokyčiai. Tačiau juk Rusija sugebėjo vėl prie savęs "prijungti" kai kurias buvusias sovietines respublikas. Įsikūrė Nepriklausomų Valstybių Sandrauga. Kai kurios "nepriklausomos" valstybės tapo beveik amžinos Rusijos draugės Baltarusija, Azerbaidžanas, Gruzija, Kirgizija, Kazachstanas... Daugelyje tų valstybių visą valdžią paėmė į savo rankas buvę komunistų partijų lyderiai, Politbiuro nariai ar kiti partijos išauginti kadrai. Tačiau buvo pasiektas svarbiausias tikslas - į Rusiją ėmė plaukti Vakarų technologija ir pinigai. Pasipylė kreditai ir buvusioms sovietinėms respublikoms. Tiesa, tie pinigai ekonomikos "nepertvarkė", žmonių gyvenimo nepagerino, tačiau praturtino buvusiąją nomenklatūrą. Galima manyti, kad šie pinigai yra jaukas, įtraukiantis tuos žmones į vakarietiško gyvenimo orbitą. Visam laikui? Šiuo požiūriu vakariečiai yra naivis. Juk Rusijos valdantiejiems sluoksniams būtina politiškai ir organizaciniu atžvilgiu įjungti savo valstybę į Vakarų sistemą, kad imperija galėtų atsigausti. O šitai daryti daug lengviau gyvenant ir kalbant "vakarietiškai". Rusijos vidaus ir užsienio politi-

ka jos kaimynams aiškiai rodo, kad ši šalis neatsisakė nei imperinio mąstymo, nei imperinių užmačių.

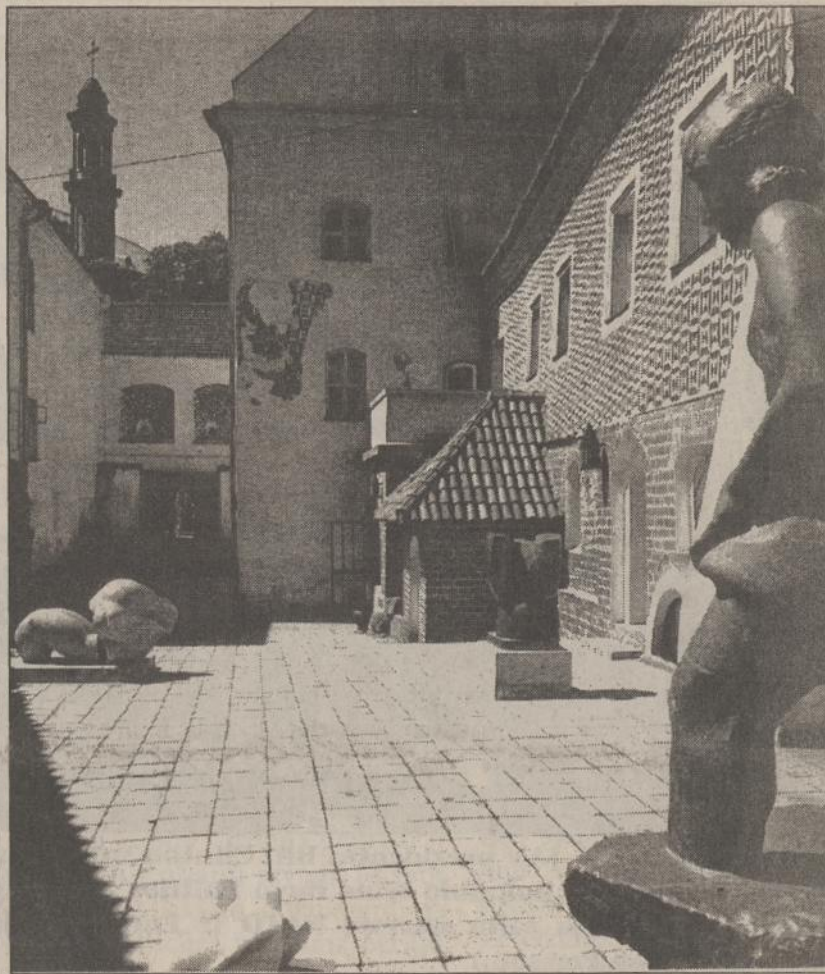
Lietuva vis labiau pasiduoda Rusijos traukos laukui. Jau vien tai, kad ir Lietuvos, ir Rusijos valdančiųjų sluoksnių auklėjimas bei mentalitetas yra tas pats, daug ką sako. Tokia pati yra ir politinė demagogija, korupcija, "reformų" mitologija. Juk Lietuva sąmoningai buvo "reformuota" taip, kad netektų savo laivyno, o energetika būtų atiduota (darbo žmonėms reikalaujant, šildymo sezono metu!) ir Rusijos rankas. O ir kaip gali būti kitaip, kai aukštosiose mokyklose dirbė saugumiečių kadrai ėmė valdyti šalį. Juk ne tik mentalitetas išliko, bet ir šefai. Dabartinė priešrinkiminė kampanija aiškiai atskleidžia tuos tikruosius jų norus. Nežinia, kodėl K. Prunskienei neišlaikė nervai ir ji taip atvirai ėmė girti Rusijos "LUKOil". Ją tuoj parėmė ir naujieji Moterų partijos nariai, buvę energetikos sferos vadovai. Didelė ir visai nemoteriška jėga susibūrė toje partijoje. Visus penėjo Rusijos nafta, dabar reikia už tai atidirbti. Matyt, šeiminingai reikalauja viešo politinio aktyvumo - kvailinti žmones. G. Kirklilo pateiktą Konstitucijos pakeitimo projektą siūlo padidinti prezidento konstitucinius įgaliojimus, įtaką Seimui, Užsienio reikalų, Krašto apsaugos, Vidaus reikalų ministerijoms bei teisminams. Suprantama, įmanomas ir prezidentinės respublikos variantas. Tačiau tik tokiu atveju, jei būsimas prezidentas išties sugebėtų būti nepartinis valstybės vadovas, nacionalinių interesų reiškėjas. Tačiau kada ir kur rasis toks žmogus? Dabar juk prezidento galių stiprinimas reikalingas tam, kad valdžia liktų sukoncentruota "klano" rankose. Aišku, labiausiai bijomasi, kad, neduok Dieve, kokia nors nauja vyriausybė ar būsimo Seimo komisija nepradėtų tirti, o kur vis dėlto dingio Lietuvos laivynas, kur dingio didžioji dalis kreditų, kodėl didieji žemės ūkio strategai taip susibičiuliavo su Kauno mafija? Kad ir tas laivynas: neteisėti potvarkiai - yra, šimtai milijonų litų nuos-

(nukelta į 2 psl.)

Artėja rugsėjo pirmoji. Tai moksleivių ir studentų naujų mokslo metų pradžia. Salomėjos Neries vidurinė mokykla Vilniuje. Nuo pirmos klasės vaikai čia mokosi anglų kalbos.

M. Sakalausko nuotr.

Vilniaus senamiesčio kampelis. Šiuolaikinių menininkų skulptūros senamiesčio kiemelyje.

J. Polio nuotr.

"BANKAI NE BANKRUTAVO, O BUVO IŠVOGTI", - TEIGIA G. VAGNORIUS

Ši neeilinė Seimo sesija, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) valdybos pirmininko Gedimino Vagnoriaus nuomone, "nepasitar-naus Lietuvai". Jos darbotvarkėje jis įžiūri valdančiosios daugumos bandymą, "artėjant Seimo rinkimams, kurių nesitikima laimėti, susigriebti likusius milijardinės vertės energetikos ir kitus objek-tus".

G. Vagnoriaus manymu, ir "bankai ne bankrutavo, o paprasčiausiai buvo išvogti". Remiantis eks-pertų apskaičiavimais, sakė jis, bankų padaryti nuostoliai siekia apie 2 milijardus litų. Faktiškai tie

nuostoliai, G. Vagnoriaus ap-skaiciavimais, "siekia sumą, kurią visi dirbantys piliečiai per šiuos metus sumoka pajamų mo-kesčio". Šiuos metus, pasak jo, mokėjome, deja, "ne valstybei, ne biudžetui, ne švietimui, ne sveikatos apsaugai, o kai ku-rioms grupuotėms, nusikalsta-miems susivienijimams, kai ku-riems valdžios pareigūnams". G. Vagnorius perspėjo, kad "jeigu nieko nebus daroma siekiant išvengti galimos krizės pinigų rinkoje, jau rugsėjo mėnesį gali pasireikšti valiutos trūkumo kri-zė".

ELTA

KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI - PRIEŠ "NOMENKLATŪRINĮ KAPITALIZMĄ"

Krikščionių demokratų partijos rinkimų programos tikslas - sukurti Lietuvoje "socialiąją rinkos eko-nomiką". Tai buvę akcentuota spaudos konferencijoje, kurią su-rengė LKDP programos rengimo redakcinės grupės nariai - Krik-ščionių demokratų partijos pir-mininkas, Seimo narys Algirdas Saudargas, valdybos narys Alber-tas Šimėnas, Krikščionių demok-ratų frakcijos Seime patarėjas Čes-lovas Stankevičius.

Dabartinė padėtis Lietuvoje, pa-sak šios politinės partijos, yra "no-menklatūrinis kapitalizmas". "Tar-nauti Lietuvai" - tai reiškia tar-nauti jos žmonėms. Ypač valsty-bės tarnautojai turi ne valdyti, o

tarnauti", - pabrėžė Krikščionių demokratų partijos pirminin-kas. Krikščionys demokratai siū-lo pakreipti mokesčių politiką taip, kad mokesčių našta mažiau apgultų nedideles pajamas gau-nančių žmonių pečius ir dau-giau jos tektų turintiems di-desnes pajamas. Savo programo-ję jie numato siekti neapmokės-tinamojo minimumo padidini-mo iki 300 litų, papildomai pa-didinant jį 50 litų už pirmąjį ir 70 litų už kiekvieną kitą vaiką. Bus taip pat siekiama keisti val-stybės pajamų, išlaidų politiką. Strateginė LKDP kryptis - inte-gravimasis į Europos Sąjungos ūkį.

ELTA

VILNIAUS SENAMIESTIS: APLEISTI PASTATAI BUS PARDUODAMI AUKCIONE

Vilniaus savivaldybės balanse esantis pastatas senamiestyje, Arklių gatvėje 14 (priešais Jauni-mo Teatrą), bus siūlomas parduoti aukcione, kurį surengs Priva-tizavimo agentūra. Taip nuspre-ta rugpjūčio 19 d. pas Prezidentą Algirdą Brazauską vykusiamе pa-sitarime, kuriame dalyvavo prem-jeras Mindaugas Stankevičius, taip pat Kultūros ministerijos ir Vil-niaus savivaldybės bei Privatiza-vimo agentūros vadovai.

Pasitarime aptarta galimybė par-duoti aukcione ir kitus nepri-žiūrimus, apleistus Vilniaus se-namiesčio pastatus. Rugpjūčio 16

d. Prezidentas savo iniciatyva kartu su meru apžiūrėjo keletą tokių pastatų. Apardytas, pradė-tas rekonstruoti ir jau keletą metų visai neberemontuojamas sostinės centre, Jogailos gatvėje, riogso Lietuvos rusų dramos teatro pastatas, esantis Kultūros ministerijos balanse. Kadangi ministerija lėšų neturi, pastatas įtrauktas į privatizuojamų pastatų sąrašą ir bus parduo-damas aukcione. Yra ir daugiau pardavimui numatytų namų. Vilniaus meras A. Vidūnas tei-gia, kad jau yra keletas poten-cialių pirkėjų.

ELTA

ATSIRANDA "INTERNETO" MANIAKŲ

Danijos psichologai perspėja, kad besaikis naudojimas "Inter-netu" ir kitais kompiuteriniais tin-klais gali peraugti į maniją ir psichinius negalavimus. Psicho-logas Arne Grionborg Johansen sako, kad dabar yra apie 3000 danų, sergančių tokia manija. Jis pažįsta nemažai žmonių, kurie dėl beribio naudojimosi "Internetu" liko vieniši, prarado šeimas, drau-gus ir darbą. Tai gali tapti tokia

pat problema, kaip azartas lo-šimui, kleptomanija ir kitos manijos. Tokiems žmonėms Grionborg Johansen pataria ieš-koti profesionalių psichologų pagalbos.

NPK - ELTA

**Skaitykite
DARBININKĄ
ir pasiūlykite
jį savo
draugams**

Š. m. rugpjūčio 6 d. JAV prezidentas Bill Clinton susitiko su Švedijos premjeru Goran Persson. Pagrindinė pokalbio tema buvo Baltijos jūros regiono saugumas. G. Persson pasisakė už Baltijos šalių narystę NATO ir Europos Sąjungoje. (Kairėje - Švedijos premjeras Goran Persson.)

Baltųjų Rūmų nuotrauka

Švedija Washingtono paremia Baltų siekius

Baltijos valstybių pastangas įsijungti į Europos Sąjungą ir į NATO Washingtono stipriai parėmė jų kaimynė. Rugpjūčio pradžioje lankdamasis JAV-ijose, Švedijos ministras pirmininkas Goran Persson pakartotinai iškėlė Baltijos valstybių saugumo ir integravimosi į Europą klausimus.

Šia tema Persson išsamiai pasisakė rugpjūčio 6 d. įtakingajame Valstybiniame Spaudos Klube pasakytoje kalboje. Jo kalbos klausėsi daugiau kaip 80 klubo narių, įtakingų žurnalistų ir svečių. Ministras pirmininkas pabrėžė, kad jo šalis remia Baltijos kraštų regioninį bendradarbiavimą ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos narystę Europos Sąjungoje ir NATO organizacijoje.

Goran Persson teigė, kad Švedija gali suvaidinti aktyvų vaidmenį Baltijos jūros srityje. Jis papasakojo apie gegužės mėnesį Švedijoje įvykusį Baltijos jūrą supančių šalių ministrų ypatingą suvažiavimą. Jie tarėsi kaip sustiprinti demokratiją toje srityje ir pakelti jos gerbūvį. Ministras pirmininkas suteikė ypatingos reikšmės ten įvyksiems pasitarimams tarp Estijos ir Rusijos ministrų. Anot jo, "tokių diskusijų neįmanoma pervertinti". Jis pridūrė, kad Estija, Latvija, Lietuva ir Lenkija turi teisę nuspręsti, kokia saugumo politika joms

parankiausia.

Švedijos ministras pirmininkas taip pat susitiko su JAV prezidentu Billu Clintonu. Anksčiau jis pareiškė, jog jis turės Estijos prezidentui Lennart Meri laišką prezidentui Clintonui, bet laiško turinys išliko nepaskelbtas. Susitikimo metu abudu prezidentai daugiausia kalbėjosi apie Baltijos jūros sritį ir jos saugumą.

Ministro pirmininko lankymosi metu buvo paskelbta, kad buvęs JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas Richard Holbrooke sutiko įsijungti į patariamąją tarybą Baltijos jūros šalių bendradarbiavimui puoselėti. Holbrooke anksčiau ėjo atsakingas pareigas bandant sustabdyti karo veiksmus Bosnijoje. Jo įstojimas į patarėjų tarybą nebūtų buvęs įmanomas be JAV valstybės departamento palaiminimo.

Ryšium su šiais įvykiais, JAV Valstybinės Saugumo Tarybos (National Security Council) pareigūnai susitiko su lietuviais, latvių ir estų kilmės amerikiečių bendruomenių atstovais. Pareigūnai jiems aiškino, kad Švedijos požiūris į Baltijos srities saugumą remiasi dvišalių santykių tarp Švedijos ir Baltijos valstybių išplėtimu, regioniniu bendradarbiavimu, parama tų valstybių įstojimui į NATO bei Europos Tarybą ir tiesioginiu dialogu su Rusija. Pasak JAV

pareigūnų, prezidentas Clinton sutinka su šia strategija ir remia bendras JAV ir Švedijos pastangas stiprinant Baltijos jūros srities saugumą.

Šie svarbūs Švedijos žingsniai Washingtono, deja, nesusilaukė didesnio atgarsio Amerikos spaudoje ir televizijoje. Dauguma komentatorių ne tikrai neremia Baltijos valstybių narystės NATO organizacijoje, bet ir laiko Lenkijos, Čekijos bei Vengrijos įstojimą į NATO "klaidinga politika". Būdingi argumentai: NATO išplėtimas į Rytus tėra beprasmiškas ir pavojingas Rusijos provokavimas. Parama Vidurio-Rytų Europos valstybių įstojimui į NATO tepradžiugins iš tos Europos dalies kilusius amerikiečius. Ir: Amerikai būtų prasmingiausia nudaugti, jog ji remia NATO išplėtimą, ir ji kuo ilgiau nudaugti, kol jisai taps nebereikalingu.

Su tokiomis nuomonėmis, kaip ir su bendru viešosios opinijos nesidomėjimu, nuolatos susiduria ir Amerikos Lietuvių Bendruomenė, stengdamasi paveikti JAV vyriausybę, Kongresą ir tą apatišką viešąją nuomonę Baltijos valstybių naudai. Vienas pagrindinių Bendruomenės argumentų: užtikrindama Lietuvai, Latvijos ir Estijos saugumą, Amerika sustiprina ir savąjį.

"Laisvoji Europa"

Paskelbtas karas pasauliniam terorizmui

Septynių labiausiai išsivysčiusių pasaulio pramoninių šalių (G7) ir Rusijos užsienio ir vidaus reikalų ministrai paskelbė karą pasauliniam terorizmui.

Susitikimo Paryžiuje metu priimtoje deklaracijoje buvo išvardinti 25 pasiūlymai, nurodantys kovos su terorizmu būdus bei priemones. Planas, kurį ministrai išpareigojo neatidėliotinai įgyvendinti, numato pabėgėlių prieglobsčio ir pasienio kontrolės sugriežtinimą, transporto saugumo didinimą. Siūloma sustiprinti policijos ir teisėsaugos struktūrų bendradarbiavimą ir mokymą, dalintis žvalgybos informacija, griežčiau kontroliuoti ginklų kontrabandą.

Ministrai nusprendė užkirsti kelią pavojingos informacijos (pvz., kaip gaminti bombas) platinimui per pasaulinį kompiuterinį tinklą Internet. Atskirą dėmesį siūloma skirti terorizmo finansavimo šaltinių išaiškinimui ir užtikrinimui.

Keli delegatai, tarp jų ir Vokietijos Užsienio reikalų ministras Klaus Kinkel, kalbėjo apie kovos su tarptautiniu terorizmu sunkumus. "Teroro organizacijos ir toliau 'rekrutuos' savo naujus narius, kol nebus pradėtos spęsti ir politinės problemos", sakė K. Kinkel.

Paryžiaus pasitarime nebuvo išgirsti JAV raginimai paremti "griežtas sankcijas" prieš keturias terorizmą remiančias valstybes - Iraną, Iraką, Libiją ir Sudaną.

Vyriausybės ekspertai įgaliojti parengti naują tarptautinę konvenciją. Ji turėtų užkirsti kelią politinio prieglobsčio panaudojimui planuojant, finansuojant ar dalyvaujant teroro veikloje bei harmonizuoti viešojo transporto saugumą.

ELTA

kų namų statybą. Tai neatsakingai ponų Macekianeco ir Senkevičiaus veiklai, visų laimei, vis labiau pasipriešinama. Geriausiai tai įrodo naujos Lietuvos lenkų kongreso organizacijos atsiradimas arba Česlovo Okinčio bei Romualdo Mežkovskio veikla.

"Manau, kad Lenkijos premjeras šiais klausimais turėtų susidomėti ir sudaryti žinybinę komisiją, kuri išspręstų iškilusias problemas ir pirmiausia nuspręstų, kaip turi funkcionuoti "Wspolnota polska", bei iširtų lenkų repatriacijos iš Rytų problemą. Šiuo atžvilgiu vyrauja visišką sąmyšį ir daugelis iniciatyvų, ypač organizacijos "Wspolnota polska", nėra pačios geriausios", - rašo "Kultura" redaktorius.

ELTA

Klaipėdos senamiestis.

V. Kapočiaus nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką **DEMOKRATIJA** ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Paryžiaus "Kultura" apie Lietuvos lenkus

"Lietuvos lenkų problema yra klasikinės pavyzdys, įrodantis jog Lenkijos Vyriausybė neturi Rytų politikos", tvirtina lenkų kalba Paryžiuje leidžiamas mėnesinis žurnalas "Kultura". 7-ajame jo numeryje "Redaktoriaus skilties" pastabų autorius - žurnalo vyriausiasis redaktorius Jėžis Giedrojcis rašo: "Atrodė, kad Lenkijos Vyriausybės politikai Lietuvoje atstovauja ambasadorius Janas Vidackis, nuosekliai siekiantis

normalizuoti Lietuvos ir Lenkijos santykius bei ginantis vietos lenkų teises. Jo politiką žiauriai atakuoja keli Lietuvos lenkų sąjungos ir jos prištato - Rinkimų akcijos - vadovai. Savo demagogine politika šie lyderiai tik didina žalingą lietuvių ir lenkų antagonizmą. Jų veikla, deja, remiama Lenkijoje ir pirmiausia "Wspolnota polska" organizacijos pirmininko profesoriaus Andžejaus Stelmachovskio. Šis, pa-

siduodamas jų įtakai, lenkus Lietuvoje dalija į negerus - prolietuviškus ir gerus - antilietuvius, kuriems reikia padėti. Jis remia utopinę lenkų universiteto Vilniuje įkūrimo koncepciją ir len-

Vilniaus Katedros aikštėje toliau vyksta archeologiniai tyrinėjimai.

V. Kapočiaus nuotr.

AR IŠVENGSIME RUSIJOS GLĖBIO?

(atkelta iš 1 psl.)

tollių - yra, kaltų - nėra. O jie juk aiškūs ir paprastai "žmogui iš gatvės": tai keli patys aukščiausi valstybės vyrai, kurių vardus jau tiesiog nepadoru minėti. Tačiau ir ta konstitucinių įgaliojimų didinimo kampanija yra dūmų pūtimas, kad žmonės nebegalėtų, nebeturėtų jėgų susigaudyti, kas išties vyksta ir kodėl, eidami į Europą, atsiduriame "LUKOil" glėbyje. Kita vertus, tokių projektų bei pasiūlymų gali būti ir daugiau. Juk veikia žmonės, kuriems į kraują ir smegenis susigėrė komunistinės ideologijos propagandiniai metodai. Jeigu susumuotume visų partijų visus Seimo narius, kurie yra dirbę sovietiniais metais šauniųjų propagandistų gretose, gautume, manau, didžiąją daugumą. Didelis demagogijos potencialas.

Po Rusijos prezidento inauguracijos buvo paskelbta gedulo diena dėl žuvusių Grozne. Gedulo diena netruks praeiti. Tačiau imperijos esmė vargu ar pasikeis. Lietuvos lemtis jau numatyta. Įdomu tik tai, ar rinkimuose ta sugėbės atsikelti ir atsisakyti jai siūlomo vaidmens?

Bus paminėtos Vilniaus Gaono 200-osios mirties metinės

1997 m. rugsėjo 10-13 d. ruošiamasi paminėti Vilniaus Gaono Eljahu (1720-1797 m.), labai plačiai žinomo ir didžiai gerbiamo visame pasaulyje, 200-ąsias mirties metines. Žydų genijus išgarsėjo tyrinėdamas Tal mudą, paliko kūrinių iš astronomijos, trigonometrijos, hebrajų kalbos gramatikos ir kitų pažinimo sričių.

ELTA

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Talka mūsų darbe

Talkos žmonės imasi kuriam nors didesniam darbui atlikti. Adomas Jakštas, skatinęs lietuvius į bendrą darbą dar caro laikais, tai išreiškia gerai žinomu posmu: "Kai du stos, visados daugiau padarys: vienas pradės, kitas padės, draug toliau varys". Bet kad daugiau galėtų padaryti, reikia, kad dvi galvos turėtų vieną mintį.

Žmonės skiria įvairūs reikalai ir skirtingos pažiūros. Jas suderinti ir palenkti bendram reikalui nėra jau taip paprasta. Juo daugiau telki žmonių, tuo daugiau atsiranda nuomonių skirtumų. Tai visai suprantama. Įvairumas mums yra įgimtas. Gyvenimą tai daro judrų ir įdomų, šalina nuobodulį ir teikia daugiau malonumo. Senieji romėnai tai skelbė savo priežodžiu: varietas dilectat - įvairumas džiugina. Bet džiugina tik tai tada, kai nėra pakrikimo.

Amerikos gyvenime galime geriausiai stebėti, ką reiškia bendras darbas ir pakrikas. Čia, dideliuose plotuose ir dideliame žmonių margumyne, randame ir stipriai sutelktas jėgas, kurios daug padaro, ir išblaškytas, kurios lieka be žymės. Ypač tai ryšku mažesnėse tautinėse grupėse, išmėtytose po šį erdvų žemyną. Kad jos galėtų išsilaikyti ir šį tą nuveikti, joms reikia labai tvirto ryšio - visuotinės talkos kiekvienam didesniam užsototam darbui.

Lietuviams toks didelis siekimas, iš kurio nedaug kas išsiskyrė, buvo pavergtos tautos vadavimas, o dabar - rūpestis atsikuriančio krašto visokeriopa gerove. Čia visų mintys sutampa, tačiau ne visų rankos darbo imasi. Tokio darbo, kuris yra reikalingas didesnės talkos, yra reikalinga informacija apie Lietuvą, nes nuo tų žinių, kiek jų paskleidžiame, priklauso viešoji nuomonė. O ji yra labai reikšminga mūsų kovoje dėl Lietuvos gerovės.

Šiame krašte nėra daug lietuviškų rankų, bet jos daug padaro, kai susijungia. Galime pasidžiaugti darbais iš praeities ir dabarties. Ateičiai tų darbų reikia dar daugiau, o nemažai rankų silpsta. Ir dvasia bei kalba nebe vieno atsišlieja nuo savo tautos. Užtat sutarimas mums pasidaro dabar pirmieji reikalas, nors ir paliekame su savomis skirtingomis nuomonėmis, kadangi esame laisvi žmonės. Kur nėra laisvės, ten negali būti nė sutarimo, o tik tai pritarimas. Tai ne talka, o kolchozas.

Adomas Jakštas užsi mūsų dienoms yra taikęs vieną iš savo posmų: "Kai du stos, visados draug kovot saldu, priešas bėgs, balsu rėks: Oi čia du, du, du!"

Yra tekę pažinti ir taip mintįjančių: "Pinigą kaliau sunkiai, kaliau, nės šiame krašte pinigais - vienintelė apsauga senatvėje ir ligoje. Rūpestis savimi, savo saugumu betgi nedavė tikro džiaugsmo. Tik kai pradėjau savimi ir savo pinigų su kitais dalytis, kai pajutau, kad jis ne tik man, bet ir kitiems reikalingas, tada prisiminiau ir jaunystėje išmoktą Vinco Kudirkos išpėjimą: o dirbki, kad neitum į kapą be likusio ženklų, jog žmogumi buvęs..."

Kas savimi dalijasi su kitais, tas nėra vienišas. Vienišumas tai pirmoje eilėje savimylės, egoisto liga. Daug didesnis malonumas, kai pats pajauti, jog esi pasidalijęs su kitais ir kad esi padaręs viską, ką galėjai, kitiems padėti. Nors tavęs nepagirs ir niekas to nežinos, bet vidaus jausmas yra didžiausias atpildas. Jo niekas neatstos. "Gal kiti gali apsieiti be manęs, bet aš be kitų - ne!"

Užrašai iš pasmerktyjų namų

SAULIUS STOMA

6

Netgi autoritetingi "krytnikai" saugosi padaryti ką nors ne taip. Jau patekęs į "padvalio" vienutę buvau vedžiojamas į pirtį, o tiksliau - dušą, kartu su savo kaimynais - nuteistaisiais iki gyvos galvos. Kiekvienai kamerei yra atskiri kambarėliai su dušais, tačiau šalia esančios nusirengimo patalpėlės atskirtos tik grotomis, per kurias galima apžiūrėti vienas kitą ir pasišnekti.

Nuteistieji iki gyvos galvos dažniausiai sėdi po vieną ir po du. Iš pradžių buvau šiek tiek nustebęs, kad kai kurie dvejetai eina praustis po dušą nenusimovę trumpikių. Atrodytų, šie visko matę vyrai neturėtų būti tokie drovūs. Ir tik vėliau supratau, kad gyvenantys kameroje po du labiau už viską kalėjime bijo būti palaikyti homoseksualistais.

Kartą per savaitę, jei yra karšto vandens, rengiama "pirtis" yra beveik didžiausia kalėjimo atrakcija. Be malonumo nusiprausti ir šiek tiek pasivaikščioti, ji dar suteikia galimybę pabendrauti su kitomis kameromis, pasikeisti informacija.

Pačiame prausimosi kambarėlyje yra trys ar keturi dušai, todėl kai nueina visa prikimšta kamera, praustis nėra patogiu. Be to, ir patys dušai, matyt, dar ikikarinės gamybos, nes vanduo iš jų čiuurškia į visas puses. Bet ir po tomis čiuurškėmis ilgai nepastovėsi - vanduo dažniausiai būna toks karštas, kad "pirties" pavadinimas savotiškai pasiteisina. Garų būna pilna ne tik "pirtyje", bet ir "prieipirtyje", tad nespėjęs nusišluostyti ir apsirengti vėl būni visas šlapias.

Be to, reguliuojantys vandens karštį prižiūrėtojai, norėdami paspartinti savo darbą, labai greitai vandenį padaro tokį karštą arba šaltą, kad prausimosi malonumą tenka greitai baigti.

Labiausiai "pirtį" mane sujaudinęs atsitikimas įvyko jau neilgai likus iki paleidimo. Tąkart mūsų kamara pavėlavo nuvesti praustis kartu su savo aukštu, ir mes patekome tarp aukščiau gyvenančių "krytnikų". Nusirenginėdamas išgirdau, kaip iš gretimo narvelio kažkas pašaukė vardu: "Sauliau!"

Pamačiau į mane žiūrintį žmogų, kurio viršutinė kūno dalis buvo beveik mėlyna - visa tatuiruota. Priejus artyn, jis paklausė: "Kaip laikaisi?" Atsakiau, kad neblogai. "Televizorių" "chatoj" (kameroj)

Knyga apie vilniečius

"Vilniečių veikla išeivijoje"

Antanas Dundzila

Šių metų pradžioje skaitytojus pasiekė dar 1995 metų data pažymėta Algirdo M. Budreckio parašyta knyga "Vilniečių veikla išeivijoje". Tai Vilniaus krašto lietuvių sąjungos 192 psl. leidinys, su gražiu viršeliu, išspausdintas A. Jakšto spaustuovėje Kaišiadoryse. Kaina, kaip dabar įprasta Lietuvoje leidžiamuose leidiniuose, yra "sutartinė", o metrikoje leidėjų dar įrašyta ir Vorutos leidykla (A. Jakšto g. 9, Vilnius 2001). Tiražas net 2,500 egzempliorių. Apie knygos platinimą Amerikoje jokių duomenų ar adresų neduota. Įžanginiame žodyje autorius rašo, kad veiklas apima išeivijos lietuvių vilniečių organizuotą veiklą nuo 1950 m. iki 1994 m. pabaigos.

Vilniaus krašto lietuvių organizuotam veikimui akstiną davė 1950 m. Washingtone įvykęs lenkų kongresas, kuris, tarp kitų dalykų, reikalavo Lenkijai pripažinti "užgrobtas per amžius lenkiškas rytų sritis su Vilniaus ir Lvovo miestais". Tai sužinoję, chicagiškiai lietuviai Valerijonas Šimkus, Aleksandras Dundulis ir Antanas Stankus pradėjo telkti JAV gyvenančius vilniečius bendrai kovai su tokiomis lenkų už-

mačiomis. Taip atsirado organizacijos užuomazga ir, kaip knygos puslapiai byloja, išeivijoje išsivystė Vilniaus krašto lietuvių veikla.

Knygos autorius yra 1937 m. Amerikoje gimęs istorikas, vilniečių "ipilietintas" (tik jo motinos giminės yra kilę iš Vilnios...) ir igoalintas juos atstovauti VLIKe, o vėliau pats aktyviai įsijungęs į sąjungos veiklą. Iš Lietuvių enciklopedijos žinome, kad autorius 1965 m. gavo istorijos daktarą, savo mokslinių laipsnių tezėse nagrinėjęs 1941 m. sukilimą bei prancūzų švietimo įtaką lenkų intelektualams 18 a. pabaigoje. Šalia to, A. Budreckis reiškesi spaudoje bei visuomeninėje veikloje. Pažymėtina 1968 m. pasirodžiusi anglų kalba jo knyga apie 1941 m. sukilimą, į anglų kalbą išversta mūsų diplomato A. Geručio knyga apie Lietuvą ir kiti leidiniai.

Apskritai "Vilniečių veikla išeivijoje" rikiuotina prie apžvalginių, istorijos šaltinius papildančių leidinių, dokumentuojančių istorijos visuomeninę ir politinę veiklą. Tokie leidiniai pasižymi gan sutelktu žvilgsniu į kurią nors mūsų visuomeninę ląstelę laiko tėkmėje. Bendresnės

apimties išeivijos istorijoje tokia veikla bus žymima keliomis eilutėmis, tačiau stengiantis geriau pažinti tuometinius visuomenės rūpesčius, knygos dokumentacija yra ir įdomi, ir reikalinga. Panašių leidinių yra ir daugiau, pvz., "JAV LB trys dešimtmečiai", "Lietuvių švietimas Vokietijoje" ir t. t. Taigi ir vilniečių leidinio pasirodymas yra teigiamas visuomeninis įnašas.

XXXXX

Knygos turinys apima apie 30 skyrelių. Leidinys iliustruotas, jame mažai kokių nors posėdžių, sausokų protokolų ar pareiškimų ištraukų, tad knyga lengvai skaitosi. Aišku, tokio pobūdžio leidinio nereikia skaityti nuo pradžios iki galo: kas ne taip įdomu - galima praleisti ir leisti į sekantį skyrelį. Knygos turinys sudaro dokumentuotą organizacijos išsikūrimą bei jos gyvavimo pradžią, yra atskirų sąjungos skyrių veiklos aprašymai, sužymėti atskiri sąskrydžiai, gan daug vietos skiriama sąjungos dalyvavimui VLIKe bei paskutinio laikotarpio ryšiams su Lietuva. Organizacija niekada nebuvo gausi nariais ar skyriais, tačiau jos svarbą liudija

Senujų archaiškųjų etnografinių papročių atlikimas Gedimino šventės metu Vilniaus senamiestyje.
V. Kapočiaus nuotr.

turit?" - vėl paklausė. Atsakiau, taip. "O radiją?" "Irgi turim", - ištariau galvodamas apie atsakymą, kai jis paprašys ką nors paskolinti. "Tada viskas gerai. Laikykis", - pasakė mėlynasis žmogus solidžiu "viercho" tonu ir apsisukęs nuėjo praustis. Supratau, kad jei man ko nors trūktų, šitas žmogus tikrai parūpintų.

Grotuotas dangus

Kitas didžiulis kalėjimo malonumas, kurį, tiesa, galima patirti kiekvieną dieną, yra pasivaikščiojimas. Lukiškėse pasivaikščiojimas nevyksta viena dideliame kieme, kaip kartais tenka matyti filmuose. Ir tai suprantama - vienos bylos kaltinamieji ar "šeimos" nariai negali būti suleisti į krūvą. Tad vienas kalėjimo kiemas yra suskirstytas į maždaug vidutinio kambario dydžio betoninėmis sienomis. Tai irgi lyg savotiškos kameros - tik šiek tiek didesnės ir be lubų. Jų vietoje - metalinis tinklas ir grotos, už kurių matyti dangus.

Išėjus pasivaikščioti, kaip ir "pirtyje", galima pabendrauti su kitomis kameromis. Tiesa, čia kaimynų nematyti, tačiau susišūkauti gali su gerokai didesniu skaičiumi (matyt, iki kelių šimtų) kalinių. Taip galima ko nors paprašyti, susitarti dėl pasikeitimo, tarkim, arbatos ir cigaretės, gauti kokios nors kitos informacijos.

Į pasivaikščiojimą vedama pamainomis nuo ankstyvo ryto iki vakaro. Blogiausiai būna, jei iš pat ryto smarkiai lyja. Tada daugelis išvis atsisako eiti į lauką. Pasinaudojus tokia proga, visos kameros skubiai apklausiamos, ar yra pasiruošusios eiti į lauką per liūtį - net ir tos, kurios šiaip jau eina pasivaikščioti vakare. Dauguma, žinoma, atsisako. Po to jau gali būti ir gražiausias oras, į lauką vis tiek nieko nebeves. Prižiūrėtojai džiaugiasi, kad tą dieną nereikės vargti.

Kad aš po 116 dienų išėjau į laisvę dar nevisiškai susigadinęs sveikata, manau, daugiausia padėjo valanda, praleista sportuojant gryname ore. Dažniausiai bent pusę mano kameros draugų sudarėdavo laisvėje aktyviai sportavę jaunuoliai ir vyrai. Gražu būdavo pažiūrėti, kaip karatistai spardo sienas žmogaus galvos aukštyje, kad net cementas byra, o boksininkai daužo kumščiais vienas kito delnus. Kadangi aš didžiąją valandos dalį praleisdavau ramiai risonodamas rateliu, turėdavau būti labai atidus, kad visuotinėje maišalynėje netyčia neiššokčiau prieš smūgį ar kojos spyrį. Vis dėlto manau, jog mano pasirinktas sportavimo metodas buvo pats sveikiausias. Žmogui būtina bent kartą per dieną gerai išprakaituoti, priversti stipriau padirbėti širdį ir gerai išvėdinti kameros dvoko pritraukusius plaučius.

Lukiškėse mačiau ir fantastiškai treniruotų žmonių. Kai kurie jų tikrai galėtų papuošti lietuvišką vesterną. Mačiau ir Rytų kovos specialistu, kurie išsiskyrė ne tik treniruotu kūnu, bet ir dvasios jėga.

Buvo ir tokių, kuriuos nuo grotuoto dangaus vaizdo apimdavo depresija, ir jie, užuot mankštinęsi, tik kartais nirtulingai spirdavo į sieną, o kiekvieną vakarą liūdnei pasičiupinėdavo savo bliūkštinius raumenis.

Užmaršūs ir bedančiai

Apie sveikatos gadinimą Lukiškėse reikėtų pašnekėti išsamiau. Gyvenimas ten, matyt, trumpėja dešimt kartų greičiau nei laisvėje. Bent kiek ilgiau Lukiškėse pabuvę kaliniai ima skustis galybė įvairių negalavimų. Pats matomiausias - tai išspjauti dantys. Kai kam užtenka kelių mėnesių, kad iškristų ar bent nuskiltų septyni ar aštuoni.

Galbūt daugelis susirgimų prasideda tiesiog dėl nervų. Išsireikalauoti pas gydytoją ar išsipašyti vaistų gana sunku. Tiesa, kai kurie prašydami vaistų gerokai piktnaudžiauja, tiesiog norėdami apsidrausti visais galimais atvejais. Tačiau ir medicinos personalas nepėsčias - turi kažkokių baltų piliulių, kurias dalija bet kokių atveju: ir nuo galvos, ir nuo širdies, ir nuo nervų. Matyt, be psichologinio, tos piliulės išvis neturi jokio kito poveikio ir duodamos manant, kad bent jau nepakenks.

Nors tai griežtai draudžiama, tačiau kaliniai kartais susiorgani-zuoja ir šiek tiek "ratų" - stipriai veikiančių tablečių.

Lukiškėse pasitaiko ir rimtų narkomanų, bet šiaip jau "narkošos" yra daugiau pajuokos ir visokių anekdotų objektas.

Žinoma, labiausiai kalėjime trūksta vitaminų ir įvairių mineralų. Man šiaip taip perdavė "Sunvite" tablečių, ir jos, matyt, padėjo, kad netekau tik pusės danties. Bet kokių atveju būtina žinoti, kaip elgtis. Taigi norėdamas gauti vitaminų, turi rašyti pareiškimą. Valdžiai pritarus, jis įregistruojamas prie siuntinių langelio esančioje knygoje. Tada jau turi savo artimuosius kaip nors informuoti, kad toks pareiškimas ten yra. Dažnai tai padaryti būna visų sunkiausia, nes susisiektis su laisve yra visai ribojamas.

Dar vienas bene nuolatinis kalinių skundas - atminties netekimas. Pamirštami telefonų numeriai (kartais net savo paties), pažįstamų vardai, adresai.

Patirtis ir naivumas (nukelta į 4 psl.)

■ Iki šiol NATO struktūroje JAV turėjo diktatūrines teises. Dabar NATO užsienio reikalų ministrai Berlyne priėmė nutarimą, kuriuo Europos NATO valstybių nariai turės teisę vykdyti karines operacijas su savo vadovybe, reikalui esant Europoj, kaip kad dabar vyksta Jugoslavijoje. Prancūzijos delegacija pareiškė, jog dabar ji pilnai įsijungs į NATO.

■ Vokietijos bedarbių skaičius pasiekė 4,5 mln. - artėjama prie 1929-1930 metų rodiklio, kai bedarbių buvo apie 5 mln.: Darbininkai pramonės miestuose žygiuoja su degančiais žibintais prieš valdžią. Nors jie turėtų protestuoti prieš profesines sąjungas, kurios su atlyginimų reikalavimais prie šios krizės privedė. Dabar Vokietijos valdžia daugiau dėmesio skiria ES, kaip bedarbystės sumažinimui. Ši Vokietijos krizė smukdo visą Europą ir į blogą padėtį pastato tą planuojamą sąjungą, kurioje taip pat nėra vienybės. Tokiai padėčiai esant ir Lietuvai mažai vilčių prie tos sąjungos prisijungti.

■ Ispanijos finansų ministras Rodrigas Rato pareiškė, kad į Europos ekonominę ir valiutų sąjungą (EMU) Ispanija nori įstoti 1999 metais. Po susitikimo su Prancūzijos finansų ministru Jeanu Arthuis, Ispanijos ministras pasakė, kad 1997 metais Ispanijos biudžeto deficitas nebus didesnis nei trys procentai. Tai atitinka vieną iš stojimo į EMU kriterijų, numatytų Mastroto sutartyje. Pasak Rato, norą stoti į EMU po trejų metų pareiškė visos Ispanijos politinės partijos ir Vyriausybė.

■ Prieš ketverius metus JT oro susisiekimo organizacija ICAO numatė, kad 1996 metų liepos mėnuo tai galutinė data, kai bus nustota rūkyti tarptautinių lėktuvų reisuose. Liepos 1 d. 80% maršrutų iš JAV į užsienio šalis jau nerūkoma. Lėktuvuose, skrendančiuose iš Europos į kitus žemynus, taip pat rūkoma vis mažiau. "British Airways", "TWA", "American Airlines", "South African Airways", "Finnair", "Lufthansa" ir "SAS" skelbia reisus, kurių metu nerūkoma.

Gimsta rytas stebuklingas

(Išpūdžiai iš Lietuvos)

Juozas Kojelis

Ivairius išpūdžius užsienio lietuviai parsiveža iš Lietuvos: Vieni mato tik blogą, kiti pastebi ir gera, dar kiti nuvykę ten skelbia savo išmintį ir garsinasi išveivijoje būk nuveiktais stebuklingais darbais. Vienas grįžęs tautietis, sau pagyrų negailėdamas, neseniai Lietuvą pavaizdavo lyg ištisą nusikaltėlių koloniją. Vienas iš priekaištų - kad Lietuvoje negalėjęs tiek uždirbti kaip Amerikoje. Iš tikro žiauru?

Pirmą kartą Lietuvon nuvykau 1986 su Lauraičio kelionių agentūros Chicagoje ekskursija. Tada vežiau Lietuvį Katalikų Religinės Šalpos didesnę pinigų sumą rezistenciniam Lietuvos pogrindžiui paremti ir šiek tiek popieriaus pogrindžio leidiniams dauginti. Misią atlikti pasisekė, nors KGB seklys lydėjo jau nuo New Yorko. Grįžtant, Maskvos aerodrome mažame kambaryje kagebistai patikrino kiekvieną siūlę ir supykę, nieko neradę.

1989 vykau privačiai ir mėginau KGB pergudravoti. Nepasisekė. Atskridęs į Frankfurtą, bandžiau maišyti pėdas, ir kelionę į Vilnių tęsiau traukiniu. Bet Berlyne, vos įvažiavęs į rusų zoną, surinko keleivių dokumentus, o pirmojoje Lenkijos stotyje jau buvau iškviestas iš traukinio ir apklaustas. Gardine su visais lagaminais iškėlė iš tarptautinio traukinio, pusdienį išlaikė stotyje, iškratė ir tik vakare paskutiniu vietiniu traukiniu leido toliau keliauti.

Nepriklausomoje Lietuvoje

Nepriklausomybė iškovojošioje Lietuvoje lankiausi šešis kartus. Teko nemaža pabendrauti su kaimu ir šviesuomene, su politikais ir spaudos žmonėmis, su tais, kurie sovietmečiu bjauris ir kurie jo ilgisi, kurie tebenešioja partizaninių kovų, KGB tardymų ir lagerių žaizdas ir kurie partizanus banditais vadino (gal ir tebevadina).

Aplankiau Laukuvos valsčiuje iš Amerikos grįžusi, i ankstyvą pensiją išėjusi, inžinierių, kuris atgavo savo tėvų ūkį, viską atstato ir ūkininkauja. Jis nepyko, kai žemaičiai jį "kvailu amerikonu" vadino, kantriai dirbo ir įtikino, kad namus geriau galim pastatyti negu kad mokė sovietiniai inžinieriai. Dabar jau stebisi. "Jų smegenys užprogramuoti, bet jau pradeda išsiblaivyti", kalbėjo Kęstutis Straukas.

Žinias apie kaimą pagilinau,

Betygaloje aplankęs savo buvusią auklėtinę, pensijon išėjusią mokslų kandidatę, ilgą laiką išdirbusią žemės ūkio tyrimo stotyje, skulptoriaus Antano Mončio seserį Bronę Bliznikienę. Neturiu jokių abejonių, kad ne "Landsbergis išgriovė kolhozus", bet jie griuvo patys kartu su komunizmu. Tik komunistinis žemės ūkio elitas griūvančius kolhozus apiplėšė, kaip atsitinka ir Amerikoje po žemės drebėjimų. Landsbergio vyriausybė tada neturėjo jėgos plėšikus su-tramdyti. Šiuo metu didžiausia kaimo ryškė yra komunistinis palikimas: girtuokliavimas, nesąžiningumas, tinginystė.

Šiuo metu buvę KP funkcionieriai didžiuojasi kolaboravimu su okupaciniu režimu ir prisitaikymu, kaip viena iš tautinės rezistencijos forma. Mano Telšiuose aplankytas prel. Vincentas Velavičius, buvęs Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narys ir ilgalaikis kalnys, Sibire tapęs invalidu, labai aiškiai išdėstė, kas anuomet buvo prisitaikėliai ir kolaborantai ir kas rezistentai. Lietuvoje tūkstančiai tai žino, tik retais atvejais gali-

ma pasiklysti tarp kolaboranto ir rezistentų.

Susitikimai su politikais...

Šiomet Telšiuose pabuvojau penketą dienų. Čia vyko "Į Laisvę" fondo lietuviškai kultūrai ugdyti metinės studijų dienos. Lietuvos gyvenimą analizavo ir ateitį prognozavo žymūs politikai ir kitų sričių autoritetai: J. Tumelis, V. Radžvilas, R. Ozolas, Ig. Uždavinys, A. Kubilius, M. Laurinkus, A. Dragunevičius, istorikas dr. A. Anušauskas, ekonomistė dr. B. Visokavičienė, adv. J. Kairevičius, stud. D. Vosylis, žurnalistas D. Stancikas ir kiti. Iš Amerikos buvo atvykę dr. K. Ambrozaitis, dr. P. Kisieliū, L. Kojelis, J. Giedraitis, A. Bagdonas, A. ir A. Raulinaičiai, A. ir L. Stepaičiai. Veik visą laiką dalyvavo nuostabus, gražus humoro pilnas žemaičių vyskupas J. E. Antanas Vaičius su kapitulos kunigais, visur suspėjanti vice-merė A. Tamoševičienė, daug vietinės inteligentijos. Nežinėjant blogo oro, i posėdžius kasdien ateidavo 80-100 žmonių.

Raštu studijas sveikino poetas Bernardas Brazdžionis iš Los Angeles, opozicijos lyderis Lietuvos seime prof. Vytautas Landsbergis ir Lietuvos amba-

Jonas Matulaitis Druskininkuose su buvusiu tremtiniu G. Paukščiu. J. Kojelio nuotr.

tikėjosi, kad teismas atsižvelgs į šią neatitikimą ir jį išteisins.

Kalėjimų pamokslininkas

Po kelių dienų ėmiau pastebėti ir kitų keistų Valdo elgesio bruožų. Prieš užmigdamas jis visada atsisėdavo ant gulto ir lyg indas sukryžiaęs kojas imdavo kalbėti rožinį. Kelis kartus prabudęs naktį pamačiau jį besimeldžiantį tokia pačia poza.

Penktadieniais jis visada pasninkaudavo - beveik nieko nevalgavo net tada, kai kuriam nors atnešdavo gundantį siuntinį.

Teisėsaugos darbuotojai jį, be abejonės, laikė užkietėjusiu recidyvistu. Taigi toks gilus religingumas turėjo stebinti. Tačiau tai dar ne viskas.

Kameroje kartais kilus ginčams pasaulėžiūros klausimais, Valdas visada būdavo aktyviausias jų dalyvis. Ir ne bet koks. Amerikoje jis galėtų padaryti puikią pamokslininko karjerą. Šitas, kokią dešimtį metų kalėjimuose praleidęs recidyvistas gindavo savo religinius įsitikinimus taip aistringai ir įtikinamai, kad susidomėję klausydavosi net ir užkietėję cinikai.

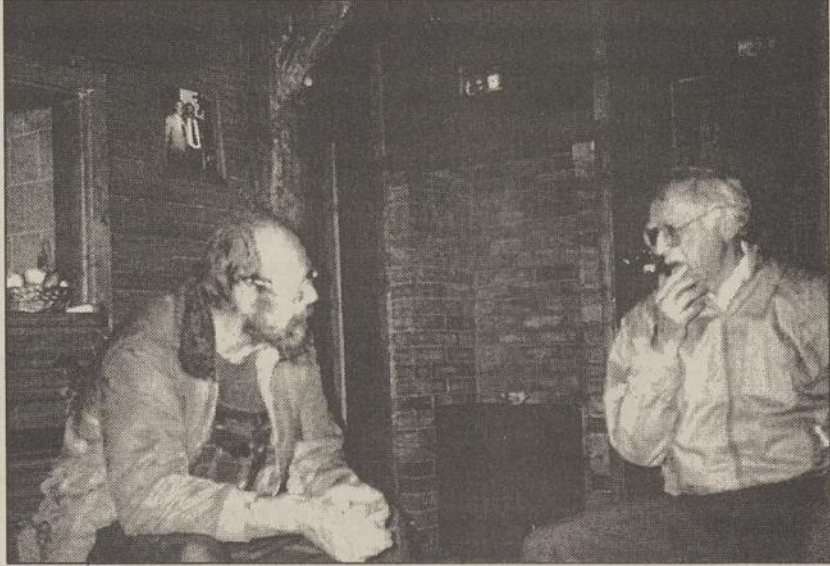
Atrodo, Šventąjį Raštą jis mokėjo beveik mintinai. Bent jau kiekvieną savo teiginį nesunkiai galėdavo sustiprinti reikiama citata.

Tokį didelį poveikį klausytojams jo pamokslavimas darė, matyt, todėl, kad jame nebuvo nė kruopelytės tiesmuko noro ką nors auklėti, moralizuoti.

Krikščionybė jo pasakojimuose atsiskleidė kaip labai atlaidi, visas paklydusias avelas noriai priglaudžianti, atleidimo prašančio nusidėjėlio ir bet kokie vargo pusėje visada stovinti religija.

Ypač jis akcentavo turto pražūtingumą. Netgi buvo savotiškas Tadas Blinda, o tiksliau - šito svieto lygintojo ir Šv. Pranciškaus Asyžiečio derinys.

Ir kartu kalėjimų pamokslininkas buvo dogmatinis katalikas be jokių nukrypimų. Kuriam nors pabandžius laisviau traktuoti Bažnyčios mokymą, jis lengvai įrodydavo, kur ir kodėl visos srovės ir erezijos klysta. Ir tai buvo daroma su stebėtinu reikalo

Grįžęs ūkininkauti Amerikos lietuvis savo atstatytame name Laukuvoje. J. Kojelio nuotr.

sadorius Venezueloje Vytautas Dambrava.

Kalbėję politikai artėjančius seimo rinkimus prognozavo dešiniųjų naudai. Vieno jų (V. Radžvilo) analizė gan beviltiška: per energetiką rusai kontroliuos ir Lietuvos politiką. O energetika esanti beveik jų rankose. Ozolas irgi susirūpinęs, kad laimėtų dešinieji. "Kol aš esu Centro partijoje, tol būsim dešinieji", tvirtino Ozolas. Tik jis reiškė nepasitenkinimą, kad dešiniosios partijos, konservatoriai ir Krikščionys demokratai rėmė žemosios rinkimų ribos iki 5% pakėlimą. Jo nuomone, mažesniųjų partijų dalyvavimas seimo sudėtyje šiuo metu Lietu-

vai naudingas. Iki šiol, norėdama gauti bent vieną atstovą seime, partija turėjo surinkti bent 4% visų paduotų balsų. Įveikti 5% ribą bus sunkiau.

Šių metų "Į Laisvę" fondo metinė premija Telšiuose buvo pasikirta žurnalistui Daliui Stancikui, KGB archyvų tyrinėtoji, "Dienovidyje" rašančiam ir Egidijaus Borkio slapyvardžiu. I jį mano dėmesį atkreipė "Akiračiai", apie jį pažėminančiai atsiliepo. Iškart pagalvojau, kad tame žmoguje turi būti kas tai gera. Neapsirikau. Su Stanciku išsivystė artima bičiulystė.

(Bus daugiau)

Mirties bausmės klausimą siūloma svarstyti referendumu

Valstiečių partijos pirmininko, Seimo nario Albino Vaižmužio nuomone, mirties bausmės panaikinimo problemą Lietuvoje turėtų spręsti tauta referendumu. Rugpjūčio 2 d. spaudos konferencijoje jis sakė, kad šiuo metu, esant aukštam nusikalstamumo lygiui, mirties bausmės panaikinimą jis vertintų neigiamai.

Mirties bausmės panaikinimo klausimą spręsti tautos referendumu kiek anksčiau jau yra pasiūliusi Krikščionių Demokratų Sąjunga (ne Krikščionių Demokratų Partija - Red.). Šios politinės organizacijos valdybos pirmininkas, Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis sakė esąs iš principo prieš mirties bausmę, tačiau jos panaikinimas šiuo metu Lietuvoje, jo nuomone, dar nėra visiškai parengtas.

Liepos 26 d. Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas pasirašė dekretą, kuriuo teikia Seimui svarstyti mirties bausmės vykdymo Lietuvos Respublikoje sustabdymo įstatymo projektą. Jame siūlomas tik mirties bausmės vykdymo Lietuvoje sustabdymas, o ne jos panaikinimas. Šis sustabdymas būtų laikinas.

Tikimasi, kad mirties bausmės vykdymo Lietuvos Respublikoje sustabdymo įstatymas leistų pamatyti, kas atsitinka, kai mirties bausmė nevykdoma. Tai padėtų Seimui apsispręsti dėl mirties bausmės reikalingumo, priimanč naują baudžiamąjį kodeksą.

Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje 1995 m. šimtui tūkstančių gyventojų teko 11.7 nužudymų, tuo tarpu Latvijoje - 18.2, o Estijoje - 22.2 nužudymų. **ELTA**

Lietuvoje privatizuota 1 mln. hektarų žemės

Žemėtvarkos bei geodezijos tarnybų žiniomis, iki šių metų vidurio privatizuota 1,006,000 hektarų Lietuvos teritorijos. Vidutiniškai per mėnesį Žemės registre įregistruojama apie 10,000 naujų žemės savininkų. Iš viso šiuo metu Žemės registre yra teisiškai įregistruota per 500,000 žemės sklypų.

Pagal Europos Bendrijos PHARE programą kiekvienas rajonas netrukus bus aprūpintas nauja kompiuterine technika žemės sklypų geodeziniais matavimams. **ELTA**

išmanymu.

Vienas jaunėlis - kito skyrelio herojus - iš kažkur gavo "Tikėjimo žodžio" propagandinę knygele. Aš iki to laiko nebuvau girdėjęs, kad šią sektą kas nors būtų triuškinęs taip įtikinamai ir iš pačių pagrindų kaip mūsų Pamokslininkas.

Kai pagaliau kas nors paklausdavo, "kaip tu, būdamas toks pamaldus, galėjai šitiek metų praleisti kalėjime, o dabar čia vėl patekai?", Valdas atsakydavo: "Kiekvienas žmogus turi išgyventi savo kančią, tik tada jis galės suprasti Jėzų Kristų".

Jauno vagies atsivertimas

Praėjus kelioms dienoms po mano atėjimo, i mūsų kamerą ikėlė septintą kalinį. Jam jau teko gultis ant grindų.

Tai buvo ištisypes jauniklis, kuriam iš pažiūros galėjai duoti kokius šešioliaka aštuonioliaka metų, bet iš tikrųjų jis buvo dvidešimt dvejų. Jo ne tik išvaizda - visas elgesys buvo lyg šešiolikmečio.

Šaipytis iš šio vyruko buvo vienas malonumas. Be to, jis visai dėl to nepyko ir nesinervino. Ir šiaip labai noriai juokdavosi iš bet ko, buvo linksmy plaučių, nors liūdėti tikrai turėjo dėl ko.

Buvo iklivęs vogdamas automobilį ir, matyt, jau neturėjo jokių vilčių išsiteisinti, nes sulaikytas buvo su įkalčiais, o tiksliau - sėdėdamas įkaltyje.

Policija jį pagavo važiuojantį Vilniaus-Kauno autostrada. Pasprukti nepavyko - automobilis apsisvertė. Taigi linksmajam vyrui kūrė grėšė nemaža bausmė. Ir tai jis, matyt, neblogai suvokė, nes retkarčiais lyg ir nei iš šio, nei iš to tapdavo liūdnas beveik iki ašarų. Tiesa, tai įvykdavo tik kelis kartus per dieną.

Taigi šita jaunikaity ypač paveikė Pamokslininko kalbos apie Kristų, visų nelaimingųjų globėją. Po kelių dienų jie nusprendė užsirašyti pas kalėjimo kuniga.

Tardymo izoliatoriaus kaliniai, net jeigu ir sėdi čia po kelerius metus, neturi galimybių išklausyti mišių - bijomasi leisti juos i krūvą. Galima tik retkarčiais, iš anksto pateikrus pareiškimus, patekti pas kalėjimą aptarnaujantį kunigą.

(Bus daugiau)

Užrašai iš pasmerktyjų namų

(atkelta iš 3 psl.)

Jis buvo kokių 35 metų, nelabai aukštas, išdžiūvęs, nors turbūt fiziškai gana stiprus. Sakau "turbūt", nes tikrasis fizinis kalinių pajėgumas atsiskleidavo tik išėjus pasivaikščioti. Valdas pasivaikščioti neidavo, sakė, kad jį tai tik erzina. Kadangi kameroje vieno žmogaus palikti negalima, jis visada turėdavo kurį nors ir net kelis prisikalbinti pasilikti kartu. Tai buvo vienintelė kameros kolektyvui destruktyvi jo elgesio savybė.

Sėdėjęs jau tris kartus ir netrumpus terminus, jis buvo vaikščiojanti kalėjimų enciklopedija, "trynimo" ir "stūmimo" virtuožas. Aš gyvenime anksčiau niekada nebuvau sutikęs tokio iškalbaus žmogaus. Jis sugebėdavo žaibiškai sugriebti išsprūdusią pašnekovo frazę, apversti ją kitaip ir sugrąžinti atgal visiškai sukarikatūrintą. Be jokios abejonės, jo intelekto rodiklis, jei Lukiškėse kas nors imtųsi jį nustatyti, toli pralenktų normalių žmonių vidurkį. Televizijos debatuose jam nebūtų lygių.

Apie savo ankstesnes bylas jis visai nekalbėjo, bet, ko gero, buvo teistas už vagystes. Pažinojo daugelį kriminalinio pasaulio garsenybių, bet, atrodo, pripažino tik individualų "darbą". Todėl negalėjo tikėtis pagalbos iš jokio "obščiaiko". Atrodo, kad skurdžiai gyveno ir laisvėje, nes neturėjo pinigų advokatui.

Jis buvo senųjų tradicijų puoselėtojas, galėjo pagrįsti jas teoriškai. Buvo netgi savotiškas praeinančių laikų Don Kichotas, su didžiule pagarpa pasakojęs apie garsiuosius Rusijos aukščiausios kastos nusikaltėlius ("teisėti vagys"), kurie galėjo visą gyvenimą neišeiti iš kalėjimo, tačiau turėjo tokį autoritetą, kad visi, net ir kalėjimo valdžia, klausydavo kiekvieno jų piršto mostelėjimo.

Kažkaip keistai prie visos jo didžiulės patirties ir gudrumo derinosi beveik vaikiškas naivumas ėmus kalbėti apie dabartinę bylą. Sakėsi prisipažinęs po kankinimų ir dabar kūrė visokiausius variantus, kaip galėtų to prisipažinimo atsisakyti. Didžiausiu argumentu savo naudai laikė tai, kad po protokolo parašą suraitė atvirksčiai. Jis

Knyga apie vilniečius

"Vilniečių veikla išeivijoje"

(atkelta iš 3 psl.)

Tiesa, man patiko knygoje naudota kai kurių tikrinų daiktavardžių rašyba - "Čikaga", bet ne dažnai matoma "Chicaga" ir pan.

XXXXX

Jau minėjau, kad knyga įdomi ir jos pasirodymas - teigiamas reiškinys. Tačiau, kaip ir dažnai mūsų leidiniuose, be viršelio, ši knyga ypatingiau nepasižymi nei reikiamu technišku apipavidalinimu, nei turinio apimtimi bei išdėstymu. Kad tai ne iš pirmo išlaužti teigimai, suminėsiu pavyzdžius.

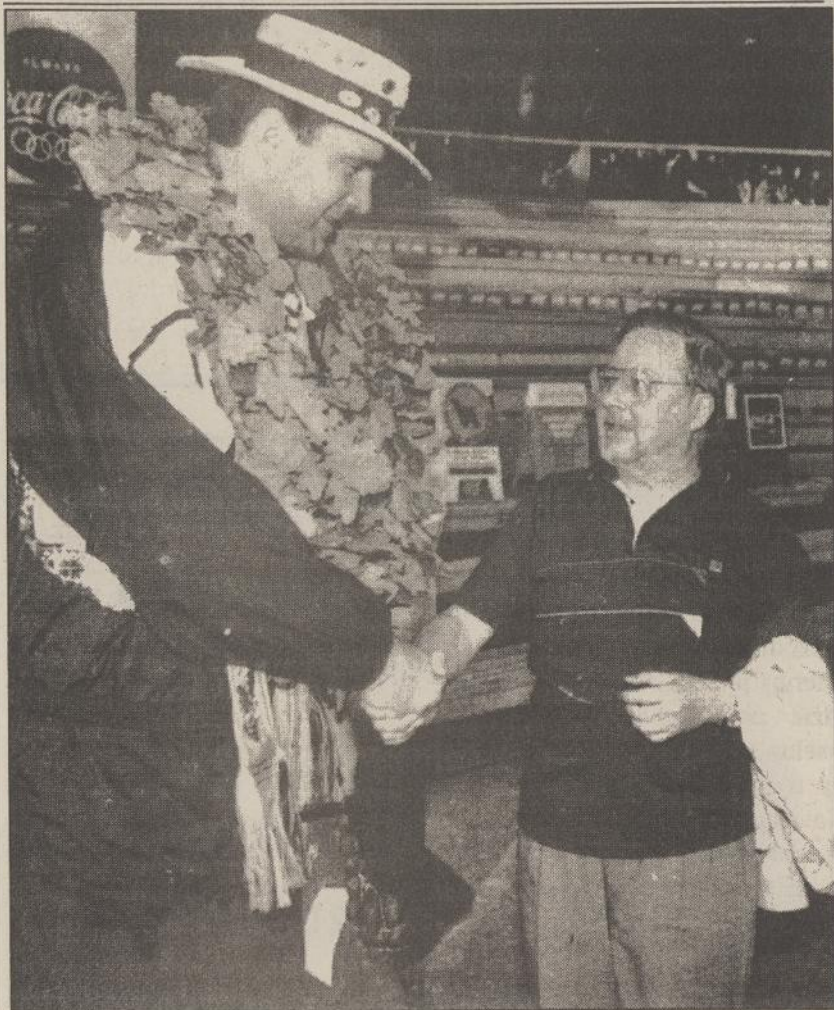
Knygos šriftas riebokas, vargina akis. Parašės siauros ir tekstas atrodo labai sugrūstai. Nuotraukų užrašai suredaguoti neuosekliai: 56 psl. toje pačioje nuotraukoje žmonės vadinami ir iš dešinės, ir iš kairės; 68 ir 69 psl. nuotraukų užrašai iš viso sukeisti. Kai kurios 138-141 psl. nuotraukos yra apie VLIKą, jose nieko nėra reikšmingo apie vilniečių sąjungą. 140 psl. VLIKo narės E. Armanienės pavardė parašyta neteisingai. Tokiam leidiniui labai reikėtų vadybos, kurio nėra.

Taip pat apčiuopiami prieikštai turiniai. Gaila, kad autorius neapibūdino, nors trumpai, veiklesnių organizacijos narių. Įprasto sąjungos skyrių pirmininkų suminėjimo čia lyg ir neužtenka. O juk narių tarpe buvo labai teigiamai mūsų visuomenėje pasireiškusių asmenybių. Visai ne vietoje knygoje daug vietos skirta VLIKui, net jo vidinėms intrigoms - o vis dėlto knyga turėjo būti apie vilniečių sąjungą. Suprantant, kad autoriui lengviausiai prieinama medžiaga buvo apie savo paties veiklą sąjungoje bei VLIKe, jos yra kur kas per daug - lyginant su įvykiais ar kitais sąjungos reikalais. Pvz., 99 psl. autorius

visai be reikalo detalizuoja net savo paties studijų eigą. (Ten jis įvelia ir grynai asmenišką neaiškumą, nes save tituluoja daktaru, o po to rašo, kad dar ruošiasi ginti disertaciją.) Knygoje įvesta ir nepateisinamų asmeniškumų, netinkamos charakterizacijos: pvz., "užsispyręs" Lietuvų enciklopedijos redaktorius (p. 106), "ekscentriškas" pavarde paminėtas asmuo (p. 108, čia jo pavardę sąmoningai praleidau, kad šis straipsnis nebūtų panašus į knygą - A. D.), "energingas ir iškarsčiausias" BALFo reikalų vedėjas (p. 117). Šitokie epitetai knygoje apie vilniečių organizaciją meta atsakomybės šešėlį sąjungos vadovybei. Čia gal geras pavyzdys, kai autoriai tampa leidėjų nepažabojami arba ta vadovybė pati be nuovokos, gal net šališka. Kai kuriose vietose (psl. 134) taip pat užtikome nekantrios kritikos VLIKui bei nereikalingo reikalų dramatinizavimo.

Kartais leidiniuose sutinki pikantiškų išsireiškimų (dabar Lietuvoje sakyti - "štrichų"). Skaitant jais galima pasigardžuoti. Deja, tai, ką čia suminėju, nėra pikantiškumas. Tai atidumo stoka ir grubumas. Žinant Vilniaus krašto svarbą Lietuvai bei šiame leidinyje dokumentuotą vilniečių veiklą išeivijoje, tikėjau, kiek kitokio leidinio apie Vilniaus krašto lietuvių sąjungą bei vilniečių veiklą. Argi čia iš tikrųjų jau sukauptas tikslus sąjungos portretas?

Manyčiau, kad čia suminėti trūkumai liudija mūsų skurdą spaudos srityje. Reikėtų, tačiau nesugebame ar nepajėgiame padaryti "geriau". Nežiūrint trūkumų, leidinys buvo reikalingas ir gerai, kad išvis išleistas. Labai abejotina, ar daugiau leidinių apie išeivijos vilniečių veiklą dar išeis.

Nepamiršamos olimpinų žaidynių akimirkos. Sugrįžusi iš Atlanto garsų Lietuvos krepšininką Arvydą Saboną sveikina Vytautas Landsbergis.

V. Kapočiaus nuotr.

JAV LB Krašto valdybos vicepirmininko sporto reikalams 1996 metų planas

- Derinti ir vykdyti ŠALFAS sąjungos sporto veiklos planus, atstovauti JAV LB Krašto valdybai ŠALFAS sąjungoje.
- Informuoti ir raginti JAV lietuvių, per LB apylinkių valdybas, aktyviai dalyvauti sporte ir jungtis į vietinius lietuvių sporto klubus.
- Skatinti LB apylinkių valdybas į savo valdybas įjungti narių sporto reikalams, kaip numatyta JAV LB Įstatuose ir Taisyklėse.
- Prijungti sporto programas prie lituanistinių mokyklų programų, įtraukiant lietuvišką jaunimą dalyvauti sportinėje veikloje.
- Skatinti, informuoti ir kvieisti naujai atvykusius į JAV lietuvių stoti, prisirašyti prie veikiančių lietuvių sporto klubų, ar sąlygoms reikalaujant steigti naujus klubus ŠALFAS sąjungos rėmuose.
- Atstovauti JAV lietuviams 1998 metų Tautinės Olimpiados ir VI Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių Organizaciniame komitete.
- Plėsti informaciją JAV lietuvių tarpe apie sporto pasiekimus pasaulinėje ar vietinėje aplinkoje. Tai atlikti sekant ir skleidžiant

Šeimyninė laimė.

V. Kapočiaus nuotr.

Chicaga 1996 metų vasarą

Kaip koks gaivalingas viesulas pro Chicagą ir jos apylinkes prašvilpė X-sios Lietuvų tautinių šokių šventės sukeltas lietuviškasis šurmulyš, pajvairintas krepšiniu, teatru bei kitais didesniais ar mažesniais renginiais. Visa tai buvo lyg graži pasaka, smagi vizija, kuri retai pasikartoja: ateina, praeina ir lyg nieko nebūtų įvykę. Ir dabar vėl ramu, tik prisiminimuose stengiesi atkurti viską, kas įvyko.

Į šią šventę, kaip oficialiai skelbiama, buvo suvažiavę truputį daugiau negu 2 tūkstančiai šokėjų: visokio amžiaus (turbūt nuo 7 iki 70 metų), o taip pat ir įvairių pasirodymą turintys žmonės.

Šie šokėjai, ypač iš tolimesniųjų vietų, jau nuo liepos 1 dienos rodėsi ne vien tik lietuviams, bet ir amerikiečių publikai. Pačią pirmąją dieną šokėjai iš Pietų Amerikos - Argentinos ir Brazilijos (iš viso trys grupės) - gražiai pademonstravo mūsų tautinių šokių pagrindinė miesto centre esančioje aikštėje - Daley Plazoje, prie garsiosios Picasso skulptūros.

Sekančią dieną, kitoje vietoje - prie Jim Thompson vardo Illinois valstijos rūmų, gražiai pasirodė kiti tolimesieji svečiai - iš Lietuvos - Panevėžio "Grandinėle". Jų vikrumas ir jaunystė dar labiau sudomino žiūrovą. Beje, šie šokėjai visur buvo dėmesio centre ir jie susilaukė, turbūt, daugiausia plojimų, nežiūrint, kad jų amžius dar jaunas ir patirties dar ne taip jau daug turi. To pastato viduje buvo įrengta graži lietuvių tautodailės parodėlė, kurią finansavo pats Illinois valstijos gubernatorius Jim Edgar. Parodėlė buvo išstatyta nuo liepos 1 iki liepos 5 dienos ir ją pamatė dešimtys tūkstančių žmonių, dirbančių šiame didžiulame stiklo pastate, taip pat ir daugelis tu-

lietuvių sporto veiklą lietuviškoje spaudoje, aplinkraščiais per LB apylinkes ar radijo programomis.

8. Informuoti JAV lietuvių apie šių metų Pasaulinę Olimpiadą Atlantoje pateikiant vėliausią informaciją apie Lietuvos dalyvius, sporto šakas, varžybų laiką ir stadionų vietas.

9. Prisidėti prie JAV lietuvių sporto veiklos propagavimo ieškant materialios paramos iš fondų, rėmėjų, sponsorų ir visuomenės.

Lietuvos dviratininkės

diskvalifikacija atšaukta

Sporto arbitražo teismas rugpjūčio 4 d. atšaukė kelių sportininkų, tarp jų ir Lietuvos dviratininkės Ritos Razmaitės, diskvalifikaciją. Po šio teismo sprendimo TOK gen. direktorius Francous Carrard patvirtino, jog sankcijos sportininkams bus atšauktos. Sportininku, kurių organizme buvo rasta bro-

ristų.

O nuo liepos 4 d. Hyatt Regency O'Hare viešbutyje prasidėjo šventinė mugė ir meno paroda-pardavimas. Šiame viešbutyje, kuriame šeštadienį vyko ir šventinis pokylis, buvo apsisotę gal apie pusantro tūkstančio mūsų šokėjų bei atvykusiųjų iš toliau tautiečių, tad čia be lietuvių kalbos kokias tris dienas vargu ar kurią kitą buvo galima girdėti. Taigi šis vienas iš didžiųjų Chicago apylinkių viešbučių buvo tapęs grynai lietuvišku.

Liepos 5 d. daugiau negu 10 valandų tęsėsi ne per toli nuo viešbučio esančioje Rosemont Horizon salėje įvykusi šokių šventės repeticija, o jau šeštadienio popietę čia įvyko pagrindinė programa. Prieš ją vyko priėmimas šios šventės rengėjams bei svečiams šalia Horizon pastato esančioje salėje. Čia susirinko gal pora šimtų žinomų žmonių, ne vien tik lietuvių, bet ir amerikiečių, kurių tarpe buvo ir JAV kongresmenas, kandidatuojuantis į JAV senatą, Richard Durbin, kurio motina, beje, yra gimusi Lietuvoje.

Iš čia svečiai su rengėjais ėjo į pagrindinę salę, o juos lydėjo gausūs šokėjai iš JAV, Kanados ir kitų tolimesniųjų vietovių. Parade dalyvavo ir Lietuvos olimpinės krepšinio rinktinės nariai.

Beje, šioje salėje sekmadienį įvyko Lietuvos olimpinės krepšinio rinktinės susitikimas su Kroatija, kurį laimėjo kroatai 4 taškų persvara, tačiau ilgoką laiką rungtynėse vyravo lietuviai.

Įdomus buvo ir pošventinis koncertas Jaunimo Centre, kuomet jau buvo išvažinėję daugumas šventėje šokusių grupių. Tad liepos 9 d. pasirodė tik tolimesieji svečiai - Pietų Amerikos ir Lietuvos šokėjai. Jie čia atliko šventėje nešoktus šokius, kai kurie net nelietuviškus, o savo šalyse šokamus populiarius šokius. Tai buvo iš tiesų gražus koncertas, kuris sutraukė retai šioje salėje dabar

pastebimą publikos būrį - salėje pritrūko vietų.

Chicaga apleidus tautinių šokių šokėjams (paskutinioji, Panevėžio "Grandinėle", išvyko liepos 13 d.), netrukus čia susilaukėme svečių iš Kauno - garsiojo "Ainių" ansamblio su jo meno vadovu, pasižymėjusiu aktoriumi Petru Venslovu. Šis jau daug vietoje Europoje spėjęs koncertuoti lietuvių muzikos, dainos ir žodžio kolektyvas plačiai pasirodė Chicagėje ir apylinkėse.

Liepos 21 d. jis turėjo net du koncertus - Pasaulio lietuvių centro "Bočių menėje" ir Jaunimo Centre Chicagėje. Abiejose vietose atsilankė daug publikos - iš viso apie 700 žmonių, kas vasaros metu yra tikrai nemažai. Klausytojams labai patiko ansamblio solistų Violetos Sagaitytės ir Valentino Čepkaus dainos, jo muzikos vadovo Jono Urbono sukomponuota muzika, kanklininkės Daivos Kimtytės ir kitų jų narių pasirodymai. Kaip kai kurie chicagiečiai teigė, tokio lietuviško tautiško ansamblio Chicagėje dar nėra buvę.

"Ainiai" šauniai pasirodė ir Brighthon Parko Lietuvių Namų savininkų surengtame tarptautiniame festivalyje, kuris tęsėsi tris dienas - nuo liepos 26-tos iki 28-tos. Čia kauniečiai koncertuodavo net 2-3 kartus per dieną. Gaila, kad oras pasitaikė lietingas ir šiek tiek pakenkė šio festivalio pasisekimui. Tačiau, nors ir dideliame lietuvių žlaugiant, didelėje palapinėje kauniečiai vis tiek dainavo ir grojo.

Kauniečiai liepos 31 d. iš Chicago pajudėjo Kanados link, kur jų rugpjūčio 4 d. laukė pasirodymas Wasagoje, o rugpjūčio 6 d. - Toronte. Dabar kauniečiai jau išsisi namuose, kur jie turėjo atsirasti rugpjūčio 10 d. Tačiau, kaip sakė vadovas P. Venslovas (beje, jis atskirai buvo surengęs poezijos, daugiausia V. Mačernio, kūriniių rečitalius Chicago Jaunimo Centre ir Floridoje), "Ainiai" kels sparnus į kitus Europos kraštus.

E. Šulaitis

TIK DARBININKE

Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

drėgmę bei karštį Atlantoje.

Trijų narių Sporto arbitražo teismas galutinį sprendimą priėmė, išklauses nepriklausomų ekspertų išvadų.

Panaikinus penkias diskvalifikacijas, Atlantoje kol kas nėra įregistruota nė vieno dopingo vartojimo atvejo. Jei nebūtų nė vieno teigiamo dopingo tyrimo, Atlantos žaidynės taptų pirmosiomis po 1968 m. olimpiados Meksikoje, kada neužfiksuojamas nė vienas dopingo vartojimo atvejis.

- **Konstancija Zakarauskienė** (Gervaitė), gyvenanti Chicagėje, IL, liepos 9 d. atšventė 100-ąjį gimtadienį.

- **Prel. dr. Juozas Prunskis**, daugelio premijų mecenatas, knygų autorius ir žurnalistas, Sibire nukankinto tėvo Juozo Prunskio, dėdės kun. Petro Prunskio, tetos Onos Prunskytės, dėdžių Prano, Juozo ir Karolio Gineičių atminimui įsteigė "Vyresniųjų lietuvių fondą", skirdamas \$10,000. Fondo palūkanos skiriamos vyresniųjų lietuvių premijoms. Premijos skiriamos daugiau 60 metų turintiems asmenims, dirbantiems krikščioniškos lietuviybės išlaikymo darbą išeivijoje. Mecenatas fondą paliko tvarkyti JAV LB socialinių reikalų tarybai.

- **Zita Kelmickaitė**, ilgametė "Ratilio" vadovė ir 1996 m. Bažnyčios premijos laureatė, dalyvavo moksleivių ateitininkų stovykloje Dainavoje š. m. rugpjūčio 11-18 d. padėdama puoselėti lietuvišką šoki, dainą, supažindindama su įvairiais liaudies papročiais.

- **Vytautas Vardys**, Nijolės ir a. a. dr. Vytauto Vardžių sūnus, gegužės 11 d. baigė mokslus Southwest Texas State universitete, San Marcos, Texas, ir gavo bakalauro laipsnį iš School of Fine Arts and Communications.

- **Architektė Lina Grigaitytė** buvo apdovanota šių metų Amerikos Architektų studentų instituto (ALIAS) "National Honor Citation" žymeniu už ypač pavyzdinę vadovavimą Illinois Instituto architektūros skyriui. ALIAS valstybinis prezidentas pakvietė Liną Grigaitytę dalyvauti suvažiavime, vyksiančiame Washington, DC, kur ji bus pagerbta už savo nuopelnus.

- **Lietuvos Vyčių Vidurinio Atlanto apskrities suvažiavimas** įvyks sekmadienį, rugsėjo 15-tą dieną, švč. Trejybės parapijoje, Newark, NJ. Suvažiavimą globo 29-toji kuopa. Mišios bus aukojamos 11:00 v. r. Po mišių parapijos salėje bus pietūs ir susirinkimas. Apskrities visuomeninių reikalų pirmininkė Mary Rusas Kober kviečia visus gausiai dalyvauti, nes suvažiavime bus svarbių pranešimų apie apskrities ateities veiklą.

- **Fotografas Arūnas Kulikauskas** š. m. rugsėjo 17 d. Lotynų Amerikos kultūros instituto galerijoje Limoje, Peru atidaro savo fotografijų parodą "Dreams:reality2".

- **Nuo rugpjūčio 3 d.** kai kuriems Chicago priemiesčiams pakeistas telefono priešnumeris ("area code") - iš 708 į 630. Spalio mėnesį planuojama pakeisti ir kai kuriuos priešnumerius Chicago mieste - iš 312 į 773.

- **24-asis Amerikos lietuvių tautinės sąjungos (ALTS) seimas** vyks rugpjūčio 30-31 ir rugsėjo 1 d. Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje Chicagėje.

- **Vankuveryje (Kanada)** rugpjūčio 1 d. atidarytas Lietuvos garbės konsulas. Garbės konsulu paskirtas Kanados pilietis Christopher Juras.

- **Floridoje pernai mirusio architekto Antano Varno urna** su jo pelenais bus palaidota Palangoje šalia jo tėvų kapo.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Gerbiama redakcija,

Prašau pataisyti klaidingą aprašymą apie "Lietuvių susitikimo šventę, Putnam, CT" š. m. "Darbininko" Nr. 30 (rugpjūčio 9 d.).

P. Ona Barauskienė, aprašydama šią šventę, rašo, kad kunigas K. Pugevičius suorganizavo autobusą iš Baltimorės, MD.

O buvo taip: Baltimorės Lietuvių Pensininkų Klubas suorganiza-vo išvyką į Seselių šventę, Putnam, CT.

Žinoma, viena valdyba to negalėjo atlikti, taigi išvyka buvo visų bendras darbas, ir valdyba yra visiems dėkinga, kurie prisidėjo savo darbu prie pavykusios išvykos, įskaitant kunigą K. Pugevičių, kuris yra Pensininkų Klubu narys nuo pirmos įsisteigimo dienos.

Pensininkų Klubu valdybos narys
Algirdas Skudzinškas
Baltimorė, MD

LIETUVA - BALTIJOS GRAŽUOLĖ

Pigiausios skrydžių kainos!

Pigiausios kainos viešbučiuose:

LIETUVA, ŠARŪNAS, VILLON ir kt.

Dar pamatysite Kopenhagą, Helsinkį, Vieną, Varšuvą

Dėl skrydžių - prašykite ERIKĄ

Dėl kelionių po Lietuvą ir Europą - prašykite ROBERTĄ

Visi klauskite apie papigintas **HERITAGE**

TOURS. Nuo 8 iki 15 dienų. \$1175 ir daugiau

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Tel. (212) 683-9500, 800-451-9511

FAX: (212) 683-9511

ASTAnet: <http://www.astanet.com/get?uniontrs>

Socialdemokratai pasisako prieš prezidento galios didinimą

Lietuvos socialdemokratai, palaikantys parlamentinės respublikos sistema, nepritaria LDDP siūlomam referendumui, kuriame balsuotojai pasisakytų apie prezidento galių praplėtimą, keičiant kai kuriuos Lietuvos Konstitucijos straipsnius.

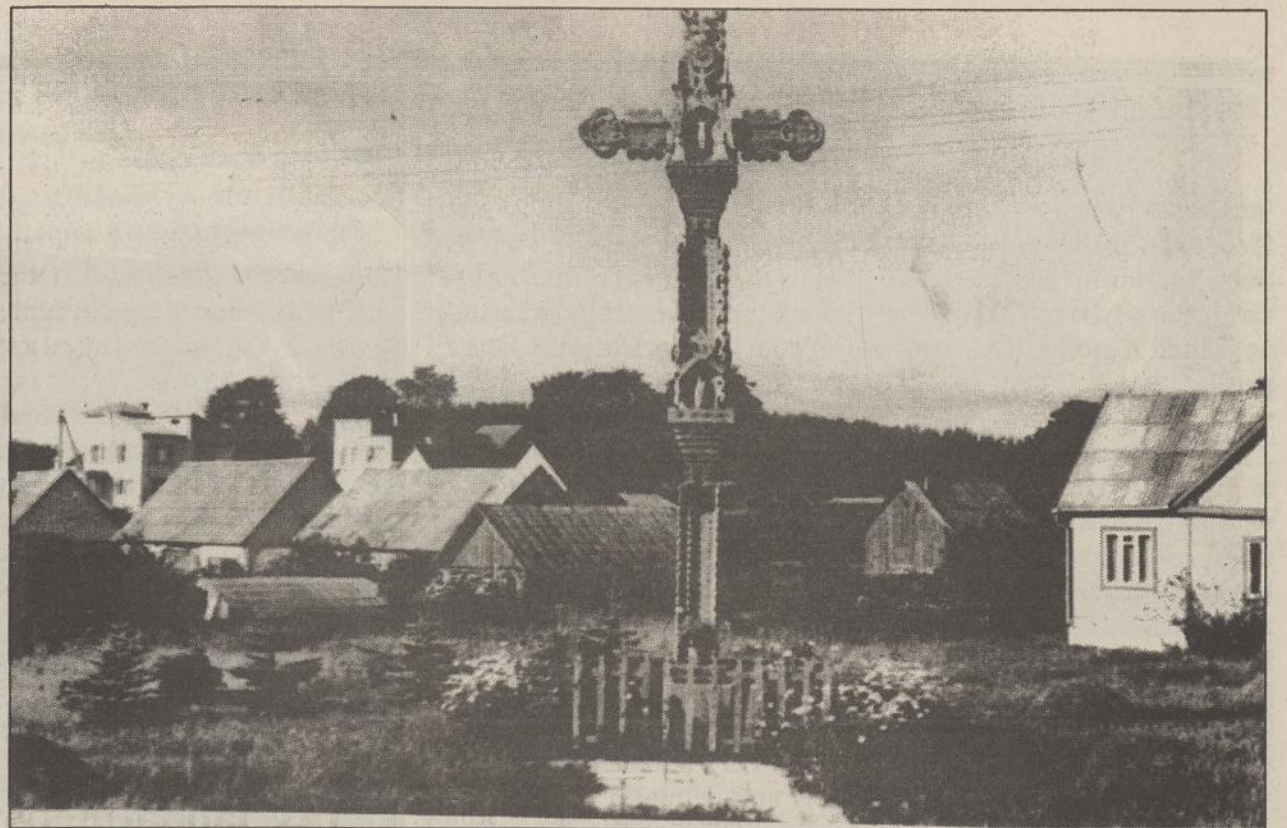
Socialdemokratų priimtoje programoje numatoma mažinti prezidento galią, informavo socialdemokratų frakcijos Seime vadovas Nikalajus Medvedevas.

"LDDP, kuri save vadina socialdemokratinės orientacijos partija, suka į dešiniąsias pozicijas ir tampa dešinesne net už konservatorius", pastebėjo Medvedevas. LDDP pasiūlymas surengti referendumą Konstitucijai keisti yra "pralaimėjusios partijos paskutinis bandymas", sakė jis. "Kadangi korupciją Lietuvoje palaiko tik 4-5% gyventojų, LDDP gaus ir panašią balsų proporciją".

Seimo narys pažymėjo, kad socialdemokratams visuomet pavyko pasiekti reikiamo kompromiso darant sprendimus, užuot ieškojus politinių priešių.

Nikalajus Medvedevas išreiškė nusistebėjimą Seimo pirmininko Juozo Bernatono pranašavimu, kad socialdemokratai rinkimuose laimės tik tris vietas. Bernatonis taip pat pranašavo, kad socialdemokratams nepavyks įveikti 5% balsų minimumo vietai Seime laimėti. **ELTA**

Padovanokite "Darbininko" prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių progai. Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

Tauragnų miestelis Žemaitijoje.

V. Kapočiaus nuotr.

"Literatūrai ir menui" - 50 metų

Lietuvos rašytojų sąjungos savaitraščiui "Literatūra ir menas" sukako 50 metų. Redaktorius Alvydas Šlepikas šia proga surengtoje spaudos konferencijoje sakė, jog sulaukęs tokio garbingo jubiliejaus, rodos, leidinys turėtų gyventi ramiai ir turtinai, bet jau seniai laikraščio leidyba nuostolinga ir ji dotuoja valstybė. "Kartą, - prisiminė A. Šlepikas, - teko net parduoti automobilį, kad išmokėtume rašinių autoriams honorarus". Ir dabar savaitraštinis neturi savo patalpų. Jas nuomoja iš Vilniaus Arkivyskupijos kurijos ir nuolatos mažina plotą, kad įstengtų sumokėti nuomos mokesčių. Tačiau Rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas Valentinas Sventickas dvylika litmeniečių paguodė, jog gatvėje neatsidurs, nes juos priglaus Rašytojų sąjunga.

"Literatūros ir meno" atsakingoji sekretorė Danutė Zovienė sakė, jog jai nepavyko sužinoti, kokių tiražų buvo išspausdintas savaitraštinis 1946 m. liepos 21 d., tačiau daugelis žino, jog didžiausias jo tiražas buvo Sąjūdžio laikais - 1988-1989 m. - net 75 tūkst. egz. Dabar "Literatūros ir meno", kaip ir daugumos kultūros laikraščių, spausdinama 3 tūkst. egzempliorių. Tačiau šios redakcijos žmonės didžiuojasi, kad beveik pusę jų leidinio tiražo sudaro prenu-

merata - ištikimiausi skaitytojai.

Suskačiuota, jog per penkisdešimt metų "Literatūra ir menas" redagavo devyni redaktoriai. Dabar litmeniečiai yra sumanę kartu su Rašytojų sąjunga išleisti es-eistikos knygą. Tai bus antologi-

ja, atspindinti minties laisvėjimą Lietuvoje. Knyga, kurią sudarė Almantas Samalavičius, aprėps dešimties metų laikotarpį, į ją bus sudėti išlaikę laiko egzaminą savaitraštyje spausdinti straipsniai. **GK**

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo **DURŲ** iki **DURŲ**

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

AUGUST SCHEDULE

AUG 22 THU	PHILADELPHIA, PA	11-12 NOON
AUG 22 THU	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
AUG 23 FRI	KEARNY, NJ	11-12 NOON
AUG 23 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
AUG 29 FRI	NEWARK, NJ	11-12 NOON
AUG 31 SAT	BROKLYN, NY	12 - 1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$640 r.t.

One way to Vilnius \$420

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS rudeni ir žiemą, skrisdami į Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

RUGSĖJO mėn. siuntinius paimsime šiose vietovėse:

WORCESTER, MA	rugsėjo 7 SAT	11:00 - 2:00 v. p.p.
CAPE CODD, MA	rugsėjo 11 WED	4:00 - 5:30 v. p.p.
BROCKTON, MA	rugsėjo 12 THU	4:00 - 6:00 v. v.
LOWELL, MA	rugsėjo 13 FRI	12:00 - 1:00 v. p.p.
LAWRENCE, MA	rugsėjo 13 FRI	2:00 - 3:00 val. p.p.
NASHUA, NH	rugsėjo 13 FRI	4:00 - 5:00 v. p.p.
WATERBURY, CT	rugsėjo 14 SAT	9:30 - 11:00 v. ryto
HARTFORD, CT	rugsėjo 14 SAT	12:00 - 2:00 v. p.p.
NEW YORK, NY	rugsėjo 15 SUN	2:00 - 5:00 p. p.
GARDNER, MA	rugsėjo 16 MON	4:00 - 6:00 v. p.p.
KENNEBUNKPORT, ME	rugsėjo 17 TUES	12:00 - 1:00 v. p.p.
PUTNAM, CT	rugsėjo 19 THU	12:00 - 1:30 v. p.p.
PROVIDENCE, RI	rugsėjo 19 THU	4:00 - 5:30 v. p.p.
ALBANY, NY	rugsėjo 20 FRI	7:00 - 8:00 v. vak.
BINGHAMPTON, NY	rugsėjo 21 SAT	9:00 - 10:00 v. ryto
FRACKVILLE, PA	rugsėjo 21 SAT	3:00 - 5:00 v. p.p.
SCRANTON, PA	rugsėjo 21 SAT	12:00 - 1:30 v. pp..
NORWOOD, MA	rugsėjo 23 MON	5:30 - 6:30 v. v.
BRIDGEPORT, CT	rugsėjo 27 FRI	12:00 - 1:00 v. p.p.
NEW YORK, NY	rugsėjo 28 SAT	12:00 - 2:00 v. p.p.
PHILADELPHIA, PA	rugsėjo 28 SAT	12:00 - 1:30 val. p.p.
BALTIMORE, MD	rugsėjo 28 SAT	6:00 - 7:00 v. v.
WASHINGTON, DC	rugsėjo 29 SUN	1:30 - 4:00 v. p.p.

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 WEST BROADWAY, BOSTON, MA 02127
(617) 269-4455

Jeigu Jus domina naujausi įvykiai Amerikoje ir Lietuvoje, užsisakykite **DARBININKĄ**. Šis laikraštis tikrai neapvils Jūsų. Jau 80 metų Amerikos lietuviai skaito **DARBININKĄ**. Skaitykite **DARBININKĄ** ir pasiūlykite savo draugams.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

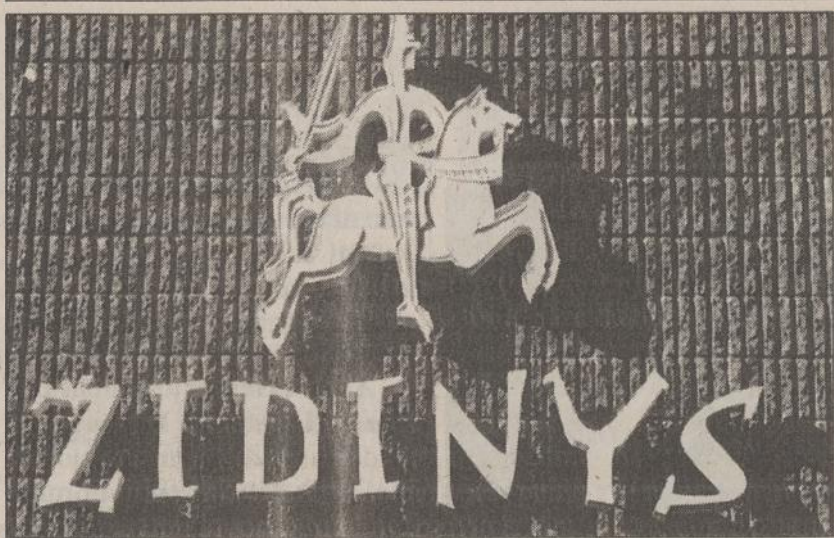

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Pusmečio aukos Kultūros Židiniui

Per paskutinį pusmetį (nuo 1996 m. sausio 1 iki birželio 30) gauta \$9,320 aukų iš 56 asmenų (ar šeimų) ir iš 3-jų organizacijų. Aukotojų pusmečio aukos sąrašuose nurodytos prieš aukotojų pavardes. Skliaustuose po kiekvienos aukotojo pavardės pateikiamos aukotojo, ar šeimos, aukų suma nuo K. Židinio steigimo.

Asmeninių aukų sąrašas: \$750 - a. a. J. Boley testamentinis palikimas (\$1,075). \$314 - L. Vebeliūnas*, \$150 - K., S. ir M. Remėzos (\$1,060). Po \$100 - Nida ir N. Angeliadis (\$335), V. ir D. Anonai (\$1,215), dr. J. ir D. Bilėnai (\$2,118), P., I., R. ir R. Gvildžiai (\$1,715), E. D. ir J. Laukiai (\$285), S. ir V. Vaikučiai (\$660), J. Valaitis (\$1,495). \$75 - dr. A. Dunajewski (\$1,085).

Po \$50 - A. Balsys (\$2,078), dr. S. Dimienė (\$1,790), W. Dirma (\$50), R. Graudis (\$674), V. ir J. Gruodžiai (\$150), A. ir V. Jankauskai (\$1,677), dr. J. ir A. Kazickai (\$11,760), I. Kilius (\$275), J. ir M. Klivečkos (\$3,654), dr. A. Laucius (\$300), E. Liobienė (\$840), V. ir V. Matusaičiai (\$781), V. ir L. Milukai (\$1,948), A. Ošlapas (\$1,410), A. ir P. Petraičiai (\$170), E. Petrulis (\$50), kun. dr. A. Rubšys (\$2,015), J. ir K. Simaičiai (\$1,630), amb. A. ir J. Simučiai (\$410), D. Uzas (\$410). \$46 - R. G. Keller*. Po \$45 - J. Kiznis (\$837), V. Maželis (\$777). \$40 - dr. Nijolė Braženas (\$999). \$35 - kun. S. Raila (\$320). \$30 - J. Botyrius (\$586).

Po \$25 - K. Butkus (\$470), kun. dr. V. Cukuras (\$1,350), A. Dėdinas (\$165), A. Elskus (\$320), I. Garunkštienė (\$100), Ž. Juriene (\$60), W. Klosis (\$300), R. Klybas (\$150), G. Meiliūnienė (\$930), E. Minkūnienė (\$590), V. Nakutavičius (\$165), kun. J. Pakalniškis (\$1,480), A. Pumputis (\$465), A. Ruzga (\$400), S. Skobeikienė (\$885), R. Šlepetys (\$390), G. Stankūnienė (\$663), E. Tutinienė (\$1,675), E. Valiūnienė (\$1,060).

*Gauta per United Way of NYC iš atskaitymų nuo algos Brooklyn Union korporacijoje, kurie buvo tarpe 7 ir 15% didesni, negu nurodyta suma.

Aukos iš organizacijų. Lietuvių Fondas \$2,000, Lietuvių Atletų Klubas \$1,000, N. Y. Gydytojų Draugija \$100.

KŽ-io Parengimų Komiteto pelnas: \$2,420 iš KŽ-io Kavinės (\$10,872).

Aukos mirusiųjų atminimui: \$70 atminimui a. a. dr. Apolonijos Radzvanienės. \$25 - atminimui a. a. Leonoros Jankauskienės.

Taip pat pranešame, kad Mark A. Mačiulaitis K. Židiniui padovanojo vertingą Konica firmos kopijavimo mašiną.

Dėl neaiškios KŽ-io ateities dabartinės patalpos sumažėjo įplaukos iš patalpų nuomojimo ne nariams, nes nebegalime priimti užsakymų daugiau, kaip metams į ateitį. Kadangi Židinio išlaidos nemažėja, tolimesniai K. Židinio išlaikymui yra būtina, kad aukos iš lietuvių visuomenės nemažėtų. Pakartotinai primename visiems, kad, pagal galiojančią sutartį su lietuviams pranciškais, jie padės Židiniui testuoti veiklą tinkamose patalpose. Kaip jau KŽ-io vadovybė dažnai minėjo praityje, grėsmė KŽ-iui glūdi ne iš lietuvių pranciškonų pusės, bet iš galimos mūsų pačių apatijos ir nesidomėjimo.

Kultūros Židinio vadovybė dėkoja visiems už paramą aukomis, nario mokesčiais ir už atsilankymą KŽ-io rengiamose kavinėse ir parengimuose, kurių visas pelnas skiriamas KŽ-io išlaikymui. Primename, kad KŽ-io nario mokeskis yra \$50 organizacijoms, \$25 asmenims ir \$10 naujai atvykusiems iš Lietuvos. Galima KŽ-iui aukoti ir darbovietėse per United Way, nurodant, kad auka skiriama Lithuanian Cultural Center, Inc., 355 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Visos aukos ir nario mokesčiai KŽ-iui yra atleidžiami nuo valstybinių mokesčių.

Atsiprašome už bet kokią klaidą ar praleidimą. Tai pastebėję, malonėkite pranešti KŽ-iui raštu ar telefonu (718) 235-8386.

Kultūros Židinio Vadovybė

Krinta lapai -

krinta skrydžių kainos į

LIETUVĄ

NEW YORK - VILNIUS - NEW YORK

Rugsėjo - spalio mėn.\$650.00

Lapkričio - gruodžio mėn.\$500.00

Gruodžio 13 - 31 d.\$650.00

Sausio - vasario mėn.....\$500.00

Plius mokesčiai

VYTIS TRAVEL

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718 - 423 - 6161

800 - 77-VYTIS

Speciali informacija

Viktorija Sakaitė, Lietuvos valstybinio Žydų muziejaus darbuotoja, atvyko iš Vilniaus į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą rinkti duomenų savo knygai apie lietuvių, gelbėjusių žydus karo metu. Ji yra muziejaus Žydų gelbėjimo ir atminties įamžinimo skyriaus vedėja, kelių knygų bendraautorė. Turintys informacijos minėta tema su Sakaitė gali susisiekti tel. (312) 434-4545 iki rugsėjo 10 d.

Lithuanian Research & Studies Center, Inc.
5620 So. Claremont Ave.,
Chicago, IL 60636 USA

JAV labdaringos organizacijos "Catholic Medical Mission Board" atstovų viešnagė Lietuvoje

1996 m. liepos 11-18 dienomis Lietuvoje lankėsi didžiausios JAV katalikiškos labdaringos organizacijos "Catholic Medical Mission Board" ("Katalikų medicinos misijų tarybos") atstovai: programų koordinatorius p. Michael Maguire ir jo patarėja p. Rasa Razgaitienė. Ketvirtadienį, liepos 18 d., jie susitiko su Sveikatos apsaugos ministru p. Antanu Vinkumi ir aptarė bendradarbiavimo su Sveikatos apsaugos ministerija galimybes, labdaros būdu aprūpinant vaistais Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigas. Sveikatos apsaugos ministras padėkojo svečiams už jų vertingą pagalbą ir įteikė Sveikatos apsaugos ministerijos

Privačių namų statyba Vilniaus rajone.

V. Kapočiaus nuotr.

padėkos raštą.

"Catholic Medical Mission Board", kuri buvo įsteigta 1928 metais New Yorke, per penkis 1996 m. mėnesius paaukojo už 60 mln. litų vaistų ir vienkartinį medicininių priemonių, kurių buvo paskirstytos Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigoms. Šį darbą koordinuoja p. G. Bindoko vadovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos Labdaros skirstymo ir kontrolės komisija, atsižvelgdama į labdaros davėjo nurodymus.

Pasak p. G. Bindoko, šiuo metu "Catholic Medical Board" yra didžiausia labdaros vaistų tiekėja Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigoms. Šiandien esant

sunkioms ekonominėms sąlygoms, ši pagalba ypač svarbi. Be jos būtų sunkiau suteikti visapusišką medicinos pagalbą mūsų sergantiems žmonėms.

Vizito metu svečiai aptarė tolesnio bendradarbiavimo galimybes tęsiant anksčiau sėkmingai vykdytą neurovystymosi terapijos mokymo programą bei medicinos seserų supažindinimą su specifinėmis Vakarų šalyse naudojamomis ligonių slaugymo procedūromis. Svečiai apilankė Vilkaviškio vyskupijos Marijampolės skyriaus Caritas labdarinę organizaciją ir artimiausio laiko metu susipažins su šio skyriaus veikla. Taip pat lankėsi Vilniaus, Kauno, Ariogalos ir Marijam-

polės ligoninėse, norėdami geriau planuoti tolesnę pagalbą bei patikrinti jų dovanotų vaistų panaudojimą. Ponas M. Maguire teigė: "Catholic Medical Mission Board" Lietuvai siunčia medicininę pagalbą nuo pirmųjų nepriklausomybės atstatymo dienų. Mes viliamės, kad mūsų dovanoti vaistai ir mūsų maldos, lydinčios visas siuntas, padės Lietuvos žmonėms sveikti ir stiprėti ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai."

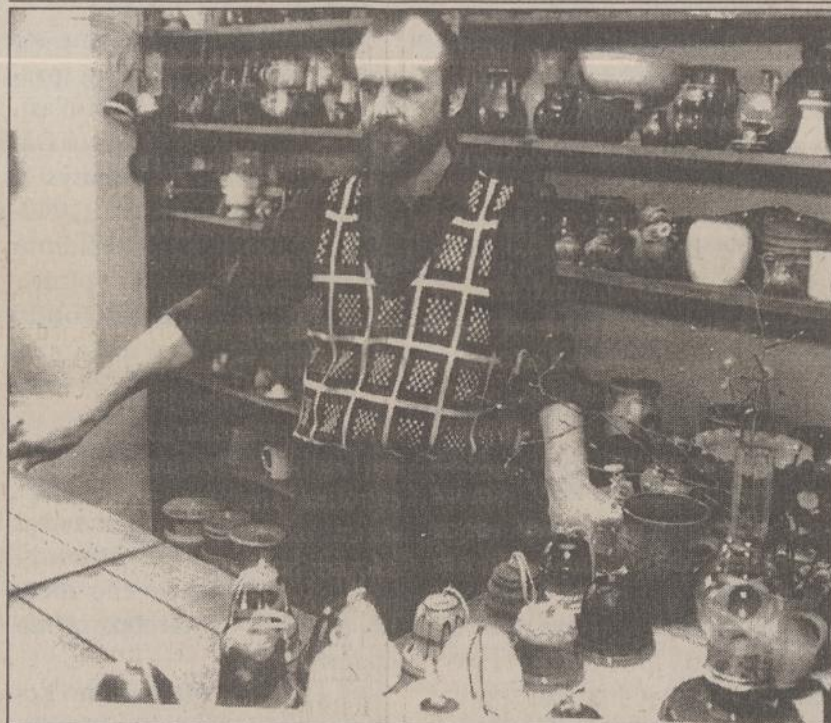
P. Maguire išvyko iš Lietuvos liepos 18 d. su vilnimi ir toliau teikti pagalbą Lietuvos žmonėms. Pasak p. M. Maguire, šiuo metu yra ruošiama vaistų siunta, kurios vertė maždaug 8 mln. litų. Ši siunta turėtų pasiekti Lietuvą artimiausią mėnesį.

Paruošė: **P. G. Bindokas**

Lietuvos Vyčių centro valdybos posėdžiai

Lietuvos Vyčių centro valdybos ir komitetų pirmininkų posėdis vyko 83-ojo L. V. seimo metu š. m. rugpjūčio 7 d. Holiday Inn viešbutyje, Brockton, MA. Vadovavo C. V. pirmininkė Evelyn Oželienė. Kun. Juozas Anderlonis sukalbėjo maldą. Buvo pranešta, kad "Draugas" išleido naują savaitinį anglų kalba laikraštį. L. V. rajonų ir kuopų pirmininkai prašomi paraginti savonarius prenumeruoti šį naują leidinį ir paremti spaudą. Stipendijų komiteto pirmininkė Maria Deksnis pranešė, kad 5 kandidatai bus apdovanoti stipendijomis per suvažiavimo banketą. Vincas Boris ir Elena Mikalauskas apibūdino jų koordinuojamą simpoziumą, kuris įvyks per seimą. Lietuvos Vyčių vadovėlis bus perredaguotas ir kompiuterizuotas. Biudžeto komitetas pranešė apie išdo būklę. Tuoj po seimo uždarymo rugpjūčio 11 d. įvyko antras centro

(nukelta į 8 psl.)

Keramikos parduotuvė Rumšiškių liaudies buities muziejuje. V. Kapočiaus nuotr.

Detroit, MI

Paminėta Jurgio Jankaus 90 metų sukaktis

Rašytojas Jurgis Jankus, gyvenantis Redford, Michigan, liepos 27 d. šventė savo 90-tąjį gimtadienį. "Lietuviškų melodijų" radijo valandėlė gimtadienio dieną savo laidoje perdavė "Draugo" dienraščio redaktorės Danutės Bindokienės sveikinimą. Sukaktuvininką sveikino sūnus Almis su šeima iš Washingtono, sūnus Saulius su žmona iš Georgia valstijos ir marti Danutė, devyni vaikaičiai ir 10 provaikaičių. "Brangiam tėve-

liui, tėvukui, seneliui ir proseneliui linki Dievo palaimos, geros sveikatos ir daug kūrybingų metų". Garsiausiai už visus sveikino vaikaitis Cris Jankus, pūsdamas trumpetę kartu su Olimpiados orkestru Atlantos žaidynėse. Liepos 28 dienos "Amerikos balso" radijo laidoje marti Danutė Jankienė perdavė sveikinimą odės forma. Detroite rudenį bus visuomenės ruošiamas pagerbimas rašytojui Jurgiui Jankui.

Baroko savaitė Lietuvoje

Rugpjūčio 5 d. Vilniuje prasidėjo vienas reikšmingiausių kultūros projektų - "Baroko savaitė Lietuvoje", kuriai buvo rengtasi net dvejus metus. Ji organizuota pagal Europos Tarybos remiamą programą "Baroko kelias". Programoje dalyvavo vienuolika žemyno valstybių, o Lietuva į "Baroko kelią" įsijungė prieš trejus metus.

Baroko savaitė Lietuvoje apėmė barokinę dailę, architektūrą, muziką, literatūrą, teatrą.

Šia proga į Lietuvą atvažiuojo prie "Baroko kelio" programos prisijungusių valstybių atstovai savaite lankė unikalias medines barokines bažnyčias, kitus paminklus, o kiekvieną kelionės dieną vainikavo baroko muzikos ir poezijos vakarai baroko architektūros ansambliuose.

Baroko savaitės Lietuvoje programoje veikė trys didelės parodos, atskleidžiančios šalies baroko turtus: Chodkevičių rūmuose įsikūrusioje Vilniaus paveikslų galerijoje buvo atidaryta vaizduojamosios baroko dailės paroda, Taikomosios dailės muziejuje kvietė į taikomosios baroko dailės parodą, o Valstybinėje M. Mažvydo bibliotekoje veikė baroko epochos knygų, muzikalių, albumų, grafikos ekspozicija. Daugelį šių parodų eksponatų lankytojai pamatė pirmą kartą.

Baroko savaitės Lietuvoje renginiai baigėsi rugpjūčio 11 d. vakare iškilmingu koncertu Pažaislio vienuolyno didžiajame kieme. Viena gražiausių Europos baroko architektūros ansamblių skambėjo G. F. Handelio "Mesijas".

ELTA

A. + A.

VALERIJA GAUBIENEI

mirus, jos vyrui POVILUI, dukteriai GRAŽINAI ir jos šeimai reiškiame nuoširdžiausią užuojautą.

Stefa ir Vladas Vasikauskai

Juzė ir Antanas Aidukai

Joniškėlyje mirus

Kunigui KAZIMIERUI GIRNIUI,

nuoširdžiai užjaučiu jo brolių inžinierių ANTANĄ GIRNIŲ Bostone.

Jurgis Gimbutas

PADĖKA

A. + A.

PRANCIŠKA SURMA,

mylima žmona ir motina, staiga mirė š. m. rugpjūčio 7 d. Palaidota Prisikėlimo kapinėse rugpjūčio 10 d. Nuoširdžiai dėkojame kun. T. Burkauskui už šv. Mišių auką ir pasakytą pritaikytą pamokslą; vargonininkei Mrs. Anastasia Utkus už giesmių giedojimą, klebonui kun. Eugene Wassel už maldas kapinėse.

Nuoširdus ačiū už užprašytas šv. Mišias, žodžius ir raštus pareikštas mums užuojautas. Dėkojame laidotuvių direktorei Marijai Bigenis už rūpestingą paskutinį patarnavimą, visiems už aukas Lietuvių Bendruomenės radijo valandėlei. Dėkojame už vėlonės palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Liūdintys -

vyras Vincentas,

dukterys Dalia ir Laima, žentas Richardas

ir anūkai Richardas ir Lisa

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Rugsėjo 5 d., ketvirtadienį, **7 val. vak.** Kultūros Židinyje įvyks Lietuvos Seimo nario, buv. Ekonomikos ministro, Kovo 11-sios Nepriklausomybės signataro dr. **Alberto Šimėno pranešimas** apie demokratijos padėtį Lietuvoje. Šį susitikimą su New Yorko ir apylinkių lietuviams ruošia krikščioniškosios demokratijos Lietuvoje rėmėjai. Savo atsilankymu ir auka paremsite Lietuvos Krikščionių Demokratų Partiją ir prisidėsite prie demokratijos sustiprinimo Lietuvoje. Visi maloniai kviečiami.

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys **kviečia visus į Šiluvos Marijos šventę** sekmadienį, **rugsėjo 8 d.** Nekaltai Pradėtosios Marijos šventovėje, Putnam, CT. Pradžią 9:30 val. ryte. Šią maldos dieną praves Tėv. Kazimieras Ambrasas, SJ. Apie savo dalyvavimą praneškite iki rugsėjo 3 d. tel. 860 928-7955.

Poetas Julius Keleras, "Darbininko" redaktorius, skaitys savo kūrybą Poezijos vakare Ateitininkų studijų dienose Dainavoje, šeštadienį, rugsėjo 31 d. **Henrikas Kačinskas**, garsus lietuvių išeivijos aktorius, mirė prieš dešimtį metų - 1986 m. rugpjūčio 28 d.

Richmond Hill Block Association rengia 23-ji **Parko festivalį - muge**, kuri bus šeštadienį, rugsėjo 7-tą d. 10 v. r. - 6 v. vak. Forest Parke prie Jackson Pond (Myrtle Ave ir 109th St. kampas). Ten vyks įvairūs žaidimai vaikams, gros du orkestrai, bus šokiai. Daug kas prekiaus, bus įvairaus maisto, o taip pat veiks sveikatos patikrinimo skyrius, daug kitų įvairenybių. Toje apylinkėje gyvena daug lietuvių, kurie kasmet aplanko šį festivalį.

Vilniaus radijas žinias į JAV nuo rugsėjo 2 d. transliuos 6120 khz dažniu.

Antoinette Keines, gimusi Lietuvoje 1906 m., anksčiau gyvenusi Brooklyn, NY, paskutiniu laiku - W. Hartford, CT, mirė š. m. rugpjūčio 13 d. St. Francis ligoninėje W. Hartford, CT.

Buvo pašarvota Shalins laidojimo įstaigoje Woodhaven, NY. Atsisveikinimas buvo rugpjūčio 15 d., kuri pravedė T. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Jis savo trumpame įvade paminėjo, kad Antoinette buvo ilgametė pranciškonų geradarė. Jau pirmaisiais metais, pranciškonams atvažiavus į Ameriką, Antoinette, priklausydama Apreiškimo parapijai, stengėsi rinkti aukas pranciškonų įsikūrimui Amerikoje.

Rugpjūčio 16 d. palaidota Šv. Jono kapinėse šalia savo vyro Louis, mirusio 1969 m. Nuliūdime liko sūnus Andrius, sesuo su šeima ir kiti giminės.

Vysk. P. A. Baltakis, OFM, kalendorius

Rugsėjo 8 d. - Norwood, MA. Sutvirtinimo Sakramentas.

Rugsėjo 12 d. - Washington, DC. Vyskupų konferencijos ad hoc komiteto posėdis. Kard. Hickey 50 metų kunigystės jubiliejus.

Rugsėjo 15 d. - Washington, DC. Šiluvos koplyčios jubiliejinės pamaldos.

Rugsėjo 21 - 22 d. - Chicago, IL. Sielovados ir Pagalbos Lietuvai posėdžiai, Katalikų Federacijos suvažiavimas. "Draugo" renginys.

Rugsėjo 29 - 30 d. Toronto, Canada. Sutvirtinimo Sakramentas (Mississauga); Kanados lietuvių kunigų posėdis.

Spalio 14 - 15 d. - Putnam, CT. Amerikos lietuvių kunigų seimas.

Lapkričio 9 d. - Los Angeles, CA. Lietuvos Partizanų koncertas.

Lapkričio 10 - 14 d. - Washington, DC. Amerikos Vyskupų konferencijos posėdžiai.

Rašytojui Jurgiui Jankui liepos 27 d. suėjo 90 metų. Jo pagerbimas ir sukahties minėjimas vyks Detroite, MI, š. m. rugsėjo 8 d. Įvadinį žodį tars Lietuvos Rašytojų Draugijos pirmininkas **Paulius Jurkus**. Apie sukahtuvinininko kūrybą kalbės literatūros kritikas **Kęstutis Keblys**.

Mirė kun. Juozas Margis, MIC Liepos 23 d. po sunkios vėžio ligos mirė Rosario parapijos (Argentina) klebonas kun. Juozas Margis, MIC. Buvo gimęs 1923 m. Palaidotas liepos 24 d. Rosario kapinėse.

Mirė Kazimieras Brazauskas Liepos 21 d., Lighthouse Point, Florida, po sunkios ilgos ligos mirė Kazimieras Brazauskas, sulaukęs 87 metų amžiaus. Nepriklausomoje Lietuvoje žinomas sportininkas, futbolo ir ledo ritulio rinktinės dalyvis. Amerikoje ilgą laiką dirbo "Darbininko" spaustuvėje laužytoju iki išėję į pensiją 1973 m.

Jurgis Tumasonis, 76 metų, Apreiškimo par. Lietuvos Vyčių kuopos narys, ištiktas širdies priepuolio mirė rugpjūčio 10 d. Rugpjūčio 13 d. po gedulingų mišių Apreiškimo par. bažnyčioje palaidotas Šv. Jono kapinėse. Liko žmona Elena, vaikai ir anūikai.

Tomas Petraitis, gyv. Brooklynne pas seserį Zuzaną Petraitytę, 76 metų, palaidotas rugpjūčio 15 d. po mišių Apreiškimo par. bažnyčioje Farmingdale ka-rių kapinėse. Liko du sūnūs, dvi dukterys ir anūikai.

Adelė Barakauskaitė, 67 metų, gyv. Brooklynne ir sunkiai sirgusi, mirė rugpjūčio 17 d.

Aleksandro Vakselio visuomeninė veikla jo amžiaus aštuoniasdešimtą sukaktį minint

Aleksandras Vakselis yra vienas iš tų pas mus retai sutinkamų veikėjų, kuriuos ambasadorius Anicetas Simutis pavadino akcijos žmonėmis. "Tokiems nereikia, kad būtinai galėtų prieš ką veikti, nereikia ilgai galvos sukti, kaip darbą pradėti, - yra darbas, tai tuojau be didelių ceremonijų imasi jį atlikti" ("Lietuvių dienos", Nr. 5/1981). Tad susipažinkime su šiuo veikėju.

Aleksandras Vakselis gimė 1915 gruodžio 8 Naudvaryje, Veliuonos valšč., Kauno apskr. 1935 baigęs Jurbarko gimnaziją (buvo skautas, pakilęs iki paskautininkio laipsnio), įstojo į Pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos Karo Mokyklą, ją baigė 1938 (XIX laida) ir kaip j. leitenantas paskirtas į 4-tą artilerijos pulką Plungėje. 1939 vedė Ireną Tonaite, 1940 jiems gimė duktė Irena.

Bolševikų okupacijos metais iš Plungės nukeltas į Vilnių, vėliau į Švenčionėlius. Karui su vokiečiais prasidėjus, Lietuvos partizanas Švenčionėliuose. Vokiečių paleistas į atsargą, grįžo į Plungę, 1941-1943 mokytojas gimnazijoje (kūno kultūra, geografija). 1944 mokytojo Alytaus gimnazijoje, kovo mėn. Suvalkų Kalvarijoj įstojo savanorių į gen. Povilo Plechavičiaus Vietinę Rinktinę. 1944 gegužės 28 jo dalinys buvo vokiečių nuginkluotas ir traukiniu išvežtas į Vokietiją.

Po Antrojo pasaulinio karo gyveno Muncheno ir Augsburgio lietuvių bėglių stovyklose, tarnavo amerikiečių žinioje esančiose pabėgėlių globos organizacijose. 1947 Augsburgio įstojo į Lietuvos Tremtinių Bendruomenę. 1949 išrinktas į Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetą (FASK), išdininkas ir sekretorius.

1949 kovo 22 su šeima atvyko į JAV ir apsigyveno New Yorke. Po ketverių metų darbo fabrike (vakarais studijavo), 1953 pradėjo darbuotis inžinieriumi, iki išėję į pensiją 1983.

Aleksandro Vakselio visuomeninė veikla Amerikoje yra reto šakotumo. Jau 1949 įstojo į seniausią pasaulyje lietuvių sporto telkinį - Brooklyn (vėliau New Yorko) Lietuvių Atletų Klubą, ėjo įvairias pareigas valdyboje, vienuolika metų klubo pirmininkas, dabar garbės narys. Buvo ir kito, Lietuvių Sporto Klubu, valdyboje ir paskutinis pirmininkas - šis klubas 1956 įsijungė į Brooklyn LAK. Ilgametis Rytų sporto apy-

Aleksandras Vakselis.

gardos vadovas, Vyr. FASKo (JAV ir Kanadoje) pirmininkas 1959-1961, sudarė sąlygas leisti žurnalą "Sportas". Pats rašė spaudoje sporto reikalais (daugiausia "Darbininke").

Nuo 1947 Aleksandras Vakselis veikė Lietuvių Bendruomenėje, LB New Yorko apygardos valdybos pirmininkas (14 metų); per tą laiką surengta vienuolika metinių lietuvių dailės parodų New Yorke. Nuo 1967 ilgametis JAV LB tarybos (1967-1981) ir garbės teismo (1973-1976) narys.

Veikė Lietuvos veteranų sąjungos Ramovė NY skyrių (paskutinius 4 metus pirmininkas), Amerikos lietuvių legiono Dariaus ir Girėno posto narys ir paskutinis adjutantas (1950-1963), Lietuvių Kultūros Židinio Brooklynne pradininkas, pirmasis Lietuvių Kultūros Fondo (Židiniui remti) valdybos pirmininkas (1976-1980), vėliau tarybos pirmininkas.

Daugel metų darbuojasi Tautos Fonde, pirmosios TF valdybos pirmininkas 1965, vienas iš TF inkorporatorių JAV administracijoje 1978, vėliau eilę metų pakaitomis ir TF tarybos pirmininkas.

Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIK) valdybos vicepirmininkas (1972-1975), Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) New Yorko sk. pirmininkas (1970-1971) ir ilgametis narys. Priklauso Lietuvių Tautinei Sąjungai, jos New Yorko sk. pirmininkas.

Veikė ir amerikiečių organizacijose, 1993 gavo žymenį Ellis

Island Medal of Honor, kuris kasmet skiriamas tiems Amerikos piliečiams, kurie gyvendami JAV išlaiko, puoselėja savo kilmės krašto vertybes. Gavo ir Respublikonų partijos pažymą Presidential Legion of Merit.

Aleksandras Vakselis buvo apdovanotas Šaulių Žvaigždės ordinu, 1992 gavo LR Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio padėką "už ištikimybę ir atkaklų darbą Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės idealams". Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas savo raštu 1993 dėkojo "už nenuilstamą ilgą gametį darbą Lietuvos laisvės labui".

Visuomeninėj veikloj visuomet pozityvus pareigūnas, mažai turėjo laisvų valandų ir jas dažniausiai praleisdavo su meškere.

Aleksandras Vakselis Amerikoje liko ištikimas New Yorko miesto gyventojas, turi ten namą, bet jo didžiausias turtas tai "ta neužmirštama visuomeninė veikla, kuri visą lietuviškąją bendruomenę pūreno, glostė, sėjo ir prižiūrėjo, kad išaugtų kuo gražiausias lietuviškas derlius" - tokiais žodžiais Paulius Jurkus padėkoti tada 65-rius metus sulaukusio Aleksandro Vakselio visuomeninės veiklos apžvalgą ("Lietuvių dienos", Nr. 5/1981).

Tai yra trumpai, taikliai apibūrinantis Aleksandro Vakselio per penkis dešimtmečius nesiibaigiantis triušas.

Kęstutis Čerkeliūnas

Lietuvos Vyčių centro valdybos posėdžiai

(atkelta iš 7 psl.)

valdybos posėdis. Vadovavo pirmininkė Evelyną Oželienė. Kun. Juozas Anderlonis pakviestas dvasios vado pareigoms 1996-1997 metams. Marytė Abbott patvirtinta "Vyčio" žurnalo redaktore, Richard Niedvares - "Vyčio" žurnalo administratorium, o Saulius Kuprys - teisiniu patarėju 1996-97 metams. Centro valdyba patvirtino "Pagalba Lietuvai", Šv. Kazimiero gildijos, Vyčių Fondo ir Stipendijų vienetų direktorių tarybas. Pranešta, kad 1998 m. pavasarį Šv. Kazimiero gildija koordinuos ekskursiją į Romą, kur bus švenčiama Šv. Kazimiero kolegijos įsteigimo 50 metų sukaktis. Apie tai laukite informacijos

Sekantis centro valdybos suvažiavimas numatytas š. m. spalio 19 d. Philadelphiajoje, PA.

Regina Juškaitė

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklynne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, rugsėjo 15 d., sekmadienį, nuo 2 val. iki 4 val. popiet.

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. (sk.)

Amerikietė į jos šeimą nori išmokyti lietuvių kalbos. Pažaduoja igudusios mokytojos ar mokytojo. Dėl daugiau informacijų skambinti (914) 763-6033. (sk.)

Kerpu, šukuojų, darau cheminį ir pusmetinį sušukavimą. Teikiu konsultaciją dėl plaukų priežiūros. Kerpu plaukus vyrams, moterims ir vaikams. Pagal pageidavimą, galiu aptarnauti klientus ir namuose. Paslaugų kainos žemesnės už amerikietiškas. Dirbu visą dieną. Regina Savickaitė-Bork, 84-20 96th St. Woodhaven, NY 11421. Tel. (718) 805-3612. (sk.)

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, komercinės siuntos laivu arba oro paštu - **air cargo.** TRANSPAK, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CONNECTICUT valstijoje (203) 232-6600. (sk.)

Jei kas turėtų anglų ar lietuvių kalbą knygų, kurių jau nebereikia, skambinkite tel. (718) 348-4709. Su dėkingumu jas paimsime. (sk.)

BUTAI PENSININKAMS, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite progą. Kreiptis: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT. 06277. (sk.)

Parduodamas automobilis Chevrolet Cavalier 1989 m. 4 cil., 4 durys, gerame stovyje. 56,000 mylių; prašo 2,500 dol. Tel. (718) 628-4042. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidu" vardu ir siųsti JAV įgaliošiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukoko:

Kun. Matthew Civas
St. Petersburg Beach, FL - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

UNION TOURS, 245 Fifth Ave, Suite 1101, New York, NY 10016 išleido keletą spalvotų, gražių katalogų apie keliones po Baltijos kraštus. Labai graži brošiūra yra *The Baltics in Style*, kur aprašoma 11 dienų kelionė. Kitas gražus katalogas vadinasi *Heritage Tours in Lithuania*. Skambinkite tel. (212) 683-9500. (sk.)

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugpjūčio 31 d., šeštad., nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Kviečiame visus apylinkių gyventojus į linksną komediją

SUSITIKIMAS,

kurią vaidins

HAMILTONO LIETUVIŲ TEATRAS

AUKURAS

rugsėjo 20 d., penktadienį, 7:30 val. vak.
Nekalto Prasidėjimo Seserų Vienuolyno salėje
Rts 44 & 21, Putnam, CT. Tel.: 860 928-7955.
lėjimas - laisva auka.

Knygos - geriausia dovana laisvalaikiui

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. 328 psl. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

"Lithuania 700 Years", angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laiko-

tarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knyga redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis.; 456 psl. Kaina 25 dol., iskaitant ir persiuntimą.

"Tautos sukilimas 1941", pirmoji dalis "Be šūvio". Autorius Pilypas Narutis, pats organizavęs sukilimą, aprašo savo kartos pastangas aršioje lietuvių tautos kovoje su okupantais atgauti laisvę. Apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m. birželio 23 d. Knyga turi 404 psl., puikiai išleista. Spalvotas viršelis - A. Sutkuvienės. Kaina 17 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

"Vidurnakčio sargyboje" II. Autorius Vytautas Vaitiekūnas. Išleido "I Laisvę" fondas 1994. Tai Vytauto Vaitiekūno raštų antrasis tomas. Redagavo Antanas Sabalis. Suskirstyta į 5 skyrius. 374 psl. Kaina 10 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

Knygos gaunamos rašant:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207